

LİMİTED ŞİRKET HİSSESİNİN HACZİ VE HACZİN SONUÇLARI

Aziz Serkan ARSLAN*

ÖZ

Sermaye şirketleri arasında yer alan limited şirketlere ilişkin hükümler 6102 sayılı TTK'da yeniden ele alınmıştır. Bu hükümler arasında yer alan ve "Ortakların Kişisel Alacaklıları" başlığı altında kaleme alınan 133. madde düzenlemesi ile, şirket hisselerinin haczine ilişkin önemli yenilikler yapılmıştır. Yeni düzenlemeye göre, sermaye şirketlerinde alacaklılar; alacaklarını, o ortağa düşen kâr veya tasfiye payından alabilecekleri gibi, borçlularına ait olan, senede bağlı olan veya olmayan payların, İİK'nun taşınırlara ilişkin hükümleri uyarınca haczedilmesi ve paraya çevrilmesi yolu ile de alabileceklerdir. Bunun dışında, alacaklılar, tüm ticaret şirketlerinde olduğu gibi limited şirkette de alacakları için, ortağın şirketten olan diğer alacaklarına da haciz yaptırabilme yetkisine sahiptirler. TTK m. 133 ile limited şirketlerde haczin ve paraya çevrilmenin hangi hükümlere göre yapılabileceği açıklığa kavuşturulmuştur. Buna göre limited şirketlerde borçlu ortağın payı İİK'nun taşınırlara dair hükümlerine göre haczedilebilecektir. Çalışmamızda TTK hükümlerindeki yenilikler ışığında limited şirket hissesinin haczi incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Limited Şirket, Haciz, Türk Ticaret Kanunu, Hisse, Borçlu

ATTACHMENT OF THE SHARE IN THE LIMITED LIABILITY COMPANY AND RESULTS

ABSTRACT

Provisions regarding limited companies, which are among the capital companies, have been rearranged in the Turkish Commercial Code No. 6102. Important amendments have been made in the provisions of m. 133 which is written under the heading of the shareholders in İİK.

According to the new regulation, creditors in the capital companies may take their receivables from the profit or liquidation share that belongs to that partner, and may request that their shares, which are related to the debtors, which are not related to the year, be confiscated and converted into cash. The foreclosure is filed in the share register upon request. In addition, creditors have the authority to obtain from the other receivables of the partner company and foreclosure for all of the receivables

* Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usul, İcra İflas Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi (E-posta adresi: azizserkanarslan@hotmail.com)

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih : 12/12/2018

Yayınlanmasının Uygun Görüldüğü Tarih: 01/02/2019

in all trading companies. TTK m. 133 is to clarify which terms and conditions can be made. According to this, the share of the debtor in the limited companies will be confiscated according to the provisions of the İİK. In the light of the innovations in the provisions of the Turkish Commercial Code, the liability of the limited company share will be examined.

Key words: *Limited Company, Distraigned, Turkish Commercial Code, Share, Debtor*

GİRİŞ

Limited şirketler ülkemizde en yaygın sermaye şirketi türüdür. 6102 sayılı TTK, limited şirketlerin genel özelliklerini muhafaza etmekle birlikte önemli değişiklikler de öngörmüştür. Bu değişiklikler arasında limited şirket hisselerinin haczine ilişkin hükümlerde bulunmaktadır. 6102 sayılı TTK’da “Ortakların Kişisel Alacaklıları” başlığı altında kaleme alınan 133. madde düzenlemesi şirket hisselerinin haczine ilişkin önemli yenilikler içermektedir.

Çalışmamızda öncelikle limited şirket kavramı kısaca tarif edildikten sonra, limited şirket ortağının hacze konu olabilen payları ele alınacaktır. Kanunda her ne kadar hacze konu olabilen payların haciz ve satış usulü arasında ayrıma gidilmeden bunlara taşınırlara ilişkin usulün uygulanacağı belirtilmiş ise de Yargıtay uygulaması ve doktrin görüşü ışığında bu paylara uygulanacak farklı haciz usulleri ve sebepleri belirtilecektir. Son bölümde ise haczedilen payların paraya çevrilmesi ve payı ihale sonucunda alan yeni paydaşın hukuki durumu incelenecektir.

I. LİMİTED ŞİRKET KAVRAMI

Güncel ihtiyaçlara karşılık vermemesi nedeniyle 1956 tarihli 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu yerini, 13 Ocak 2011’de kabul edilen ve 1 Temmuz 2012’de yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa bırakmıştır¹. 6102 sayılı TTK şirketler hukuku alanında önemli yenilikler içermektedir. 6102

¹ Limited ortaklık hakkındaki 6762 sayılı TTK hükümlerinin bazılarının değiştirilmesinde zorunluluk vardır. Değişiklik ihtiyacı iki grup oluşturan sebeplerden doğmaktadır. Birinci gruptaki sebepler, doğrudan Türkiye’nin duyduğu ve yakın bir gelecekte duyacağı ihtiyaçlardan kaynaklanmaktadır. İkinci grupta ise dış etkenler yer almaktadır. Bkz. Ünal TEKİNALP, **40. Yılında TTK**, İstanbul-1997, s. 212; Değişiklik sebepleriyle ilgili daha ayrıntılı bilgi için bkz. Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Toplantıları I-II-III, TBB Yayınları, Ankara-2008; Hasan PULAŞLI, **6102 sayılı Türk Ticaret Kanuna Göre Şirketler Hukuku**, C.II, Ankara-2010, s. 1993.

sayılı TTK'da, ticaret şirketleri, şahıs ve sermaye şirketi olarak iki grupta sınıflandırılmıştır. Bu ayırıma göre kollektif ve komandit şirketler şahıs; limited, anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler sermaye şirketi olarak adlandırılır².

Sermaye şirketleri arasında yer alan limited şirketlere ilişkin hükümler 6102 sayılı TTK'da, 6. Kısımda 573 ve 644. maddeleri arasında beş bölüm halinde düzenlenmiştir³. TTK'nın 573. maddesindeki tanımına göre limited şirket; bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulan, esas sermayesi belirli olan ve bu sermayesi esas sermaye paylarının toplamından oluşan bir şirket türüdür⁴.

² Bu hüküm yeni olup doktrinde yerleşmiş bulunan, klasikleşmiş bir ayrımı yansıtmaktadır. Bu ayrımın kanuni anlamı ve değeri de vardır. Kanununun 133, 137 ve 160. maddeleri gibi hükümlerde bu ayırıma göndermede bulunulmuştur. Kooperatifler ise, 5146 sayılı Kanun'la şirket, 124. maddenin birinci fıkrası hükmü ile ticaret şirketi kabul edilmesine rağmen, ölçülere uymadığı için bu ayrımın dışında tutulmuştur..." 6102 sayılı TTK Genel Gereğişi.

³ Türk ekonomisinde sayı itibariyle en fazla olan şirket türü limited şirketlerdir. Sanayi ve Ticaret Bakanlığının verilerine göre ülkemizde yaklaşık 700.000 civarında limited şirket bulunmaktadır. Ancak bunların ne kadarının aktif olduğu bilinmemektedir. Bu önemine münhasıran limited şirkete ilişkin düzenlemeler 6762 sayılı eski Ticaret Kanununun 503-556 maddeleri arasında, 53 madde'de yer almışken, 6102 sayılı TTK'da bu sayı 71'e çıkarılmış ve 573-644 maddeleri arasında düzenleme yapılmıştır. Limited şirketler, Almanya ve İsviçre'de de en çok tercih edilen şirket tipidir. Bkz. Hasan PULAŞLI, **Limited Şirketler Hukukundaki Güncel Gelişmeler ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısındaki Bazı Sorunlar**, BATİDER, Haziran 2009, C.XXXV, s. 2, s. 38; Fatih BİLGİLİ / Ertan DEMİRKAPI, **Ticaret Hukuku Dersleri**, Bursa-2012, s. 571; Reha POROY/ Ünal TEKİNALP/ Ersin ÇAMOĞLU, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, İstanbul-2005, s. 869.

⁴ Doktrinde, Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu limited şirketi, iki veya daha fazla gerçek kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulup, iktisadi konularda faaliyet gösteren, ortaklık borçlarından sadece ortaklığın malvarlığı ile sınırlı bulunduğu, esas sermayesi muayyen ve bu sermaye ortakların esas sermaye paylarının toplamına eşit olan ortaklık olarak tarif etmiştir. Bkz. POROY/ TEKİNALP/ ÇAMOĞLU, s. 873; Çağa, limited şirketi; kolektif şirketle anonim şirket arasında bir geçiş basamağı, başka bir deyişle bu iki şirketin kaynaştırıldığı karma bir ortaklık olarak tanımlamıştır. Bkz. Barbaros ÇAĞA, **Limited Şirkette Ortaklık Payının Devri**, BATİDER, C. 7, S. 3, 1974, s. 587. Karayalçın ise, limited şirketi "sermaye şirketi vasfı galip karma şirket" olarak tanımlamıştır. Bkz. Yaşar KARAYALÇIN, **Ticaret Hukuku, Şirketler Hukuku**, C.II, Ankara-1973, s. 344. Diğer tanımlar için bkz. İbrahim ARSLAN, **Şirketler Hukuku Bilgisi**, Konya-2010, s. 340; Ersin ÇAMOĞLU, **İsviçre, Alman ve Türk Hukuklarında Limited Ortağın Sınırlı Sorumluluğu İlkesinin Anlamı ve Nitelikleri**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.XXXVIII, s. 1-4, İstanbul-1973, s. 499; Abuzer KENDİGELEN, **Limited Şirket Paylarının Haczi**, GSÜHFD, (Prof. Dr. Kemal Oğuzman'a Armağan), 2002/1, (s. 409-416), s. 410; Halil ARSLANLI/ Hayri DOMANIÇ, **Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C.III, İstanbul-1989**, s. 298; BİLGİLİ/ DEMİRKAPI, s. 572; Umut YENİOCAK, **Anonim Şirket ve Limited Şirket Hisselerinin Haczi**, Ankara-2009, s. 77; Murat DÖNMEZ, **Anonim ve Limited şirketlerde Hisse Haczi ve Paraya Çevrilmesi**, İstanbul-2011, s. 386.

II. TÜRK TİCARET KANUNUNDA LİMİTED ŞİRKET HİSSESİNİN HACZİNE İLİŞKİN HÜKÜMLER

6102 sayılı TTK’da limited şirket ve diğer şirket hisselerinin haczine ilişkin esaslar “Ortakların Kişisel Alacaklıları” başlıklı 133. maddesinde düzenlenmiştir. Kanun koyucu TTK’nın 133. madde fıkralarında şirket türüne göre bir ayrıma gitmiştir⁵.

TTK m. 133/1 fıkrası, şahıs şirketlerinde ortakların kişisel alacaklılarının alacaklarını ortaklıktan nasıl alabileceğini düzenlemiştir⁶. Buna göre “(1) Bir şahıs şirketi devam ettiği sürece ortaklardan birinin kişisel alacaklısı, hakkını şirketin bilançosu gereğince o ortağa düşen kâr payından ve şirket fesholunmuşsa tasfiye payından alabilir. Henüz bilanço düzenlenmemişse alacaklı bilançonun düzenlenmesi sonucunda borçluya düşecek kâr ve tasfiye payı üzerine haciz koydurabilir”. Bununla birlikte TTK m. 133/4’e göre şahsi alacaklılar, ortağın şirket dışındaki hacze elverişli malvarlığına da genel hükümlere göre her zaman başvurma hakkına sahiptir. Dolayısıyla, bir şahıs şirketi türünde ortaklardan birisinin kişisel alacaklısı, alacağını o ortağa düşecek kâr payından veya ortaklık sona ermiş ve tasfiye aşamasına geçmiş ise tasfiye payından alabilecektir. Alacaklının doğrudan haciz ve satış uygulatabileceği bir ortaklık payı bulunmayacaktır.

TTK m. 133/1’de şahıs şirketlerinden bahsedildiği için bu madde, kollektif şirketlerde “Haciz ve Şirketin Feshini İsteme” başlıklı TTK m. 249 ile birlikte değerlendirilmelidir. Buna göre şahıs şirketlerinde alacaklı, öncelikle ortağın kâr payına ve şahsi mallarına haciz koydurabilir. Bunlar borcu karşılamaz ise şahsi alacaklı, tasfiye sonucundan borçlu ortağa düşecek paya haciz koydurmaya ve altı ay önce ihbarda bulunmak ve hesap yılı sonu için hüküm ifade etmek üzere mahkemeden ortaklığın feshini istemeye yetkilidir. Mahkemece feshe karar verilmeden önce borcun ortaklık veya diğer ortaklarca ödenmesi durumunda fesih davası düşer. Bu ilke ve esaslar TTK m.

⁵ “Ortakların Kişisel Alacaklıları” başlığı altında kaleme alınan 6102 sayılı TTK’nın 133. maddesi önceki TTK da “Ortakların Şahsi Alacaklıları” başlığı altında düzenlenen 145. maddeye karşılık gelmektedir.

⁶ 6102 sayılı TTK’nın 133. maddesinin 1. fıkrası 6762 sayılı TTK m. 145 hükmünden farklı olarak fıkra düzenlemesinin şahıs şirketlerine yönelik olduğunu açıkça ifade etmiştir. Esasen önceki TTK’nın 145. maddesinde açıkça belirtilmemiş olsa dahi maddenin 1. fıkrası sadece şahıs şirketlerinde uygulama alanı bulmaktaydı. Buna karşılık 6102 sayılı TTK m. 133/1 fıkrası ile “bu fıkra hükmünün sadece şahıs şirketlerinde uygulanacağını belirtilmesi” kanun fıkrasının uygulama alanını daha anlaşılır ve belirgin hale getirmiştir.

328 gereğince adi komandit şirketlerde de uygulanır⁷. Sonuç olarak kanun koyucu TTK m. 133/1 ile şahıs şirketlerinde güven unsurunun önemli olması nedeniyle çıplak payın haczi ve satışı suretiyle üçüncü bir kişinin doğrudan şahıs şirketlerine ortak olmasını istememiş, bunun yerine alacaklının kâr payına yahut şirketin tasfiyesi suretiyle borçlu ortağa düşecek olan tasfiye payına haciz koydurabileceğini düzenlemiştir⁸.

TTK m. 133/2 fıkrası ise sermaye şirketlerinde ortakların kişisel alacaklılarının alacaklarını ortaklıktan nasıl alabileceğini düzenlemiştir. Fıkra'ya göre; “(2) Sermaye şirketlerinde alacaklılar, alacaklarını, o ortağa düşen kâr veya tasfiye payından alabilecekleri gibi, borçlularına ait olan, senede bağlı olan veya olmayan payların, İİK'nın taşınurlara ilişkin hükümleri uyarınca haczedilmesini ve paraya çevrilmesini isteyebilirler. Haciz, talep halinde pay defterine işlenir. Bunun dışında, alacaklılar, tüm ticaret şirketlerinde alacakları için, ortağın şirketten olan diğer alacaklarından da alabilme ve bunun için haciz yaptırabilme yetkisini de haizdirler”.

Limited şirketler de sermaye şirketi olması nedeniyle TTK m. 133/2 fıkrası hükmüne tâbidir. Bu durum özellikle eski TTK düzenlemesinden oldukça farklıdır. Zira eski TTK döneminde alacaklının tıpkı şahıs şirketlerinde olduğu gibi şirketin feshini talep etmesi gerekmektedir. Alacaklı, tasfiye sonucunda borçlu ortağa düşecek tasfiye payından alacağını elde edebilme imkânına sahipti. Dolayısıyla, esasen bu ihtimalde haczedilen ortaklık payı değil tasfiye payı olmaktadır⁹. Yeni düzenleme ise, limited şirketlerde doğrudan ortaklık payının hazine ve satışına izin vermektedir. Düzenleme bu yönüyle aslında anonim şirketlerde çıplak payın haczi ve satışına benzemektedir. Dolayısıyla, yeni düzenleme ile anonim şirketlerde çıplak payın haczi için doktrindeki eserler ve yargı içtihatları, limited şirket hisse haczi için de limited şirketin bünyesine uyduğu ölçüde uygulanma imkânı bulabilecektir¹⁰.

Türk Ticaret Kanunu m. 133/2 hükmüne göre limited şirket ortaklarının kişisel alacaklıları, alacaklarını, o ortağa düşen kâr veya tasfiye payından almak yanında, borçlularına ait olan, senede bağlanmış veya bağlanmamış

⁷ Oruç Hami ŞENER, **Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku**, Ankara-2017, s. 121.

⁸ Hakan ALBAYRAK, **Türk Ticaret Kanunu'nun 5. Yıl Sempozyumu Limited Şirket Hisse Haczi Konulu Tebliğ**, Ankara-2017, s. 4.

⁹ YENİOCAK, s. 88.

¹⁰ ALBAYRAK, s. 5.

payların, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İİK'nın taşınırlara ilişkin hükümleri uyarınca haczedilmesi ve paraya çevrilmesi suretiyle de alabilme imkânına kavuşmuşlardır. Emredici bir dil kullanılarak kaleme alınan TTK 133/2 madde düzenlemesinde eski kanundan farklı olarak senede bağlanmış ve bağlanmamış paylar arasında bir fark görülmeden bunların haczedilebileceği ve paraya çevrileceği düzenlenmiş olduğundan, alacaklı şirketin tasfiyesini isteme ve ortağın tasfiye payına katılmadan kaynaklanan alacağının kendisine verilmesi yerine, payın cebri icra yolu ile satılması ve elde edilen paranın kendisine verilmesini isteme imkânına sahip kılınmıştır¹¹. Bu, alacaklı bakımından alacağına daha çabuk ulaşma imkânı sağlayan bir düzenleme olmuştur¹². Şirket bakımından ise şirketin devamlılığı ilkesine ve kurulu tezgâhı tahrip etmeme amacına daha uygun bir düzenleme olmuştur¹³.

¹¹ 6102 sayılı TTK m. 133/2 düzenlemesi doktrinde eleştiri konusu olmuştur. Kendigelen, anonim şirketlerde senede bağlanmış pay ile senede bağlanmamış (çıplak) pay haczi arasında bir ayırım yapılmadığını, her iki durumda da haczin ve paraya çevirmenin taşınırlara ilişkin hükümler uyarınca yapılacağına öngörüldüğünü, bu düzenlemenin İİK m. 94 hükmü ile çelişkili olduğunu belirtmiştir. Zira İİK m. 94 düzenlemesi anonim şirkette çıplak payların haczini özel olarak düzenlemiştir. Bir başka ifade ile İİK m. 94'teki özel düzenleme nedeni ile çıplak payın haczi taşınır hükümlerine göre değil İİK m. 94 hükmü esas alınarak gerçekleştirilmelidir. Kendigelen, ayrıca İİK m. 88 kapsamında bir taşınırın haczedilmiş sayılabilmesi için, icra dairesinin istediği anda bu mallara el koyabilmek olanağına sahip olması şart olduğundan ve çıplak paya da bu hüküm anlamında el konulması düşünülemeyeceğinden çıplak payların haczinde taşınırlara ilişkin hükümlerin uygulanmaması gerektiğini savunmaktadır. Bkz. Abuzer KENDİGELEN, **6102 sayılı TTK Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler**, İstanbul-2011, s. 106; KENDİGELEN, Haciz, s. 387; DÖNMEZ, s. 405; Bu konuda Tekinalp/ Poroy/ Çamoğlu ise, senede bağlanmamış (çıplak) payın haczinde İİK m. 94'ün uygulanabileceğinin düşünülebileceğini ve bu halde payın İİK m. 121 uyarınca paraya çevrilebileceğini belirtmiş olmakla birlikte daha uygun olanın çıplak paya da kıyasen taşınır hükümlerinin uygulanması olduğu görüşündedirler. Buna gerekçe olarak 'Çıplak pay gerçekte taşınır değer değildir ancak İİK m. 106/2 yardımı ile onun da taşınır hükmünde sayılması mümkün ve isabetlidir. Çünkü çıplak pay alacağın temlik hükümlerine göre devredildiğine göre taşınırlar gibi haczedilip paraya çevrilebilir' ve dolayısıyla çıplak paya taşınır hükümlerinin uygulanması gerektiği görüşündedir. Bkz. POROY/TEKİNALP/ ÇAMOĞLU, s. 443.

¹² 6102 sayılı TTK ile kanuna giren bu düzenlemeye ilişkin ilk düşünce 1963 yılında Arslanlı/ Domaniç tarafından TTK m. 522 hükmüne ilişkin şerhin ilk satırlarında dile getirilmiştir. Nitekim yazar, Türk hukukunda limited şirket ortaklarının sorumluluğunun anonim şirketlerden pek farklı olmadığı gerekçesiyle, anonim şirketlerdeki düzenlemeye paralel bir biçimde payın cebri icra yolu ile iktisabına cevaz verilerek TK m. 418/4 hükmüne benzer bir çözümün öngörülebileceğini ileri sürmüştür. Bkz. ARSLANLI/ DOMANIÇ, s. 297; Ayrıca bkz. KENDİGELEN, Haciz, s. 415.

¹³ 6102 sayılı TTK'nın limited şirketlerde eski TTK sisteminden farklı bir sistem öngördüğüne ve limited şirketler için de şirketin **devamlılığı** ilkesini gözetdiğine ilişkin bir diğer dayanak ise "Miras, Eşler Arasındaki Mal Rejimi ve Cebri İcra" başlıklı TTK m. 596 düzenlemesidir. Madde gereğince esas sermaye payının, miras, eşler arasındaki mal rejimine ilişkin hüküm-

III. LİMİTED ŞİRKET HİSSESİ HACZİNİN KONUSU

Limited şirket ortağının hacze konu olabilen değerlerini belirlerken ortaklık sözleşmesi göz önünde bulundurulmalıdır. Ortaklık sözleşmesi, limited şirket ortağının hak ve borçlarının kaynağıdır. Ortaklık sözleşmesi, ortakla, ortaklık tüzel kişisi arasında bir hukuki ilişki tesis eder ve bu ilişki uyarınca, ortak, ortaklık tüzel kişisine karşı katılma payı, kararlaştırılmış ise yan edimlerin borçlusu; ortaklıktan kâr payı, kararlaştırılmışsa, ücret, faiz ve tasfiye payı alacaklıdır¹⁴. Ortaklık sözleşmesiyle yüklendiği katılma (sermaye) borcu ortağın asli borcudur¹⁵. Limited şirketlerde, şirket sözleşmesinde aksine bir hüküm olmadıkça, her ortak, şirket payını üçüncü kişiye devredebileceğine göre, payın haczi de mümkündür (TTK m. 595, m. 133)¹⁶.

TTK'nın 596. maddesinde esas sermaye paylarının cebri icra yolu ile geçmesi halinde, tüm hakların ve borçların, genel kurulun onayına gerek olmaksızın, esas sermaye payını iktisap eden kişiye geçeceği kabul edilmektedir. Madde hükmüne göre haczin konusu borçlu ortağın şirket hissesidir. Limited şirketlerde hisse haczinin konusunu ortaklık ilişkisinden doğan tüm hak ve yükümlülükleri ifade eden ortaklık anlamındaki şirket hissesi olduğu için ve ortaklık payı, sermaye payı ile bölünmez nitelikte olduğu için, borçlu ortağın ortaklık sıfatından doğan hakları da hisse haczinin konusuna girer¹⁷.

ler veya icra yoluyla geçmesi hâllerinde, tüm haklar ve borçlar, genel kurulun onayına gerek olmaksızın, esas sermaye payını iktisap eden kişiye geçecektir. Bununla birlikte şirket, iktisabın öğrenilmesinden itibaren üç ay içinde esas sermaye payının geçtiği kişiyi onaylamayı reddedebilir. Bunun için, şirketin, payları kendi veya ortağı ya da kendisi tarafından gösterilen üçüncü bir kişi hesabına, gerçek değeri üzerinden devralmayı, payın geçtiği kişiye önermesi şarttır. Şirketçe alınan red kararı, devrin gerçekleştiği günden itibaren geçerli olmak üzere geriye etkilidir. Şirketçe red kararı alınması halinde red kararı, bu konudaki kararın verilmesine kadar geçen süre içinde alınan genel kurul kararlarının geçerliliğini etkilemez. Şirket, üç ay içinde esas sermaye payının geçişini açıkça ve yazılı olarak reddetmemişse onayını vermiş sayılacaktır.

¹⁴ Ersin ÇAMOĞLU, **Limited Ortaklığın Sermaye Alacaklarının Haczi**, BATİDER, C. 6, S. 1, 1971, (s. 57-68), s. 57.

¹⁵ ÇAMOĞLU, s. 57; Ahmet Cahit İYİLİKLİ, **Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi**, Ankara-2011, s. 173.

¹⁶ **TEKİNALP/POROY/ ÇAMOĞLU**, s. 443.

¹⁷ Gökçen TOPUZ, **Hisse Haczi ve Satışı**, Ankara-2009, s. 291.

Haczin konusunu oluşturan şirket hissesinin içerdiği ortaklık hakları genel olarak ikiye ayrılmaktadır. Bu haklar, malvarlığı hakları ile idari haklar veya katılma haklarıdır. Malvarlığı haklarının başlıcaları, kâr ve tasfiye bakiyesinden pay alma hakkı, şirketten çıkma halinde tazminat talebi gibi haklardır. İdari veya katılma hakları ise, ortaklar toplantısına katılma hakkı, oy hakkı, bilgi alma hakkı, iptal hakkı gibi haklardır.

Borçlunun sadece taşınır ve taşınmaz malları, üçüncü kişilerdeki alacakları ve diğer malvarlığı hakları haczedilebildiği için ortağın sadece mali nitelikteki hakları haczin kapsamına girer. Ortağın idari nitelikteki hakları ise, haczin kapsamına girmez. Zira haciz, alacaklıya haczedilen malın veya hakkın paraya çevrilmesini isteme ve satış sonucunda elde edilecek paradan alacağını alma hakkı verir. Ancak idari nitelikteki hakların paraya çevrilmesi ise mümkün değildir. Bu nedenle de borçlu ortağın idari nitelikteki ortaklık hakları haczin kapsamına girmez. Fakat borçlu ortağın da idari nitelikteki haklarını kullanırken cebri icra alacaklısının haklarına zarar vermemesi gerekir¹⁸.

Limited şirketlerde ortaklardan birisinin şahsi alacaklısı alacağını elde etme adına, borçlu şirket ortağının şahsi mallarını haczettirebileceği gibi o ortağa hissedarlık sıfatı gereğince düşecek olan kâr payını, tasfiye payını, şirketten diğer alacaklarını ve ortaklık payını da haczettirebilir.

A. Kâr Payı

Kâr payı, şirketlerin usulüne uygun olarak düzenledikleri yıllık bilançoya göre tespit ettikleri safi kârdan, ortakların (ana sözleşmede aksine hüküm olmadıkça) sermaye koyma borçlarını yerine getirdikleri oranda elde ettikleri malvarlıksal hakları ifade eder¹⁹.

Türk Ticaret Kanunu m. 133/2 hükmüne göre kâr payı, tasfiye payı ve ortaklık payı ayrı ayrı haczin konuları içerisinde olabilmektedir. Bu hükümle kastedilen, alacaklının sadece kâr payının veya şirket tasfiye halinde ise tasfiye payının da haczedebileceğidir. Dolayısıyla kanunun kastettiği, kâr payının ayrı olarak da haczedilebileceğidir. Yoksa çıplak payın haczinin kapsamı dışında

¹⁸ TOPUZ, s. 291; Baki KURU, **İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı**, Tamamen Yeniden Yazılmış ve Genişletilmiş, 2. Baskı, Ankara-2013, s. 401.

¹⁹ KENDİGELEN, Haciz, s. 135; YENİOCAK, s. 81.

olduğunu belirtmek değildir. Alacaklı ayrı olarak, sadece kâr payını İİK m. 89 hükmüne dayalı olarak haczettirebilir²⁰.

Esasen alacaklıların talebi üzerine şirket hisse hacizlerinde (çıplak payın haczinde) şirkete gönderilen haciz ihbarnamelerine, kâr payının da haczedildiğini, bundan sonra borçluya ödenecek olan kâr payının icra dairesine ödenmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu bağlamda Yargıtay'ın ve doktrinin kabul ettiği üzere kâr payının hissenin ayrılmaz bir parçası olduğu kabul edilerek hisse haczinin kapsamına sokulması, daha pratik ve tutarlı bir çözümdür²¹. Aksi halde yani kâr payı haczinin çıplak payın haczinin kapsamına girmediğinin kabulü halinde kâr payının İİK m. 89 hükümlerine göre ayrıca haczedilmesi gerekecektir. Ancak çıplak payın haczinin kâr payını kapsadığı kabul edilirse, bu durumda çıplak payın İİK m. 94'e göre haczi zaten kâr payını kapsadığından ayrıca İİK m. 89'a göre haciz gerekmeyecektir²².

B. Tasfiye Payı

Limited şirkette tasfiye payı limited şirketin sona erdirilmesi amacıyla şirketin tüm malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi, borçlarının ödenmesi ve alacaklarının tahsil edilmesinden sonra ortaklara kalacak olan pay miktarıdır²³. Bu tanım TBK m. 643'te "Ortaklığın borçları ödendikten ve ortaklardan her birinin ortaklığa verdiği avanslar ile ortaklık için yaptığı giderler ve koymuş

²⁰ Albayrak'a göre limited şirketlerde hisse haczinin kapsamına hissenin en önemli malvarlığı hakkı olan kâr payının da girmesi gerekir. Bu şekilde birçok sorun daha kolay şekilde halledilebilecektir. Aksi halde alacaklı, hisse haczini gerçekleştirdikten sonra ayrıca kâr payının haczini de İİK m. 89 hükmüne göre gerçekleştirmek zorunda kalacaktır. Bir an için hissenin haczedildiğini ancak kâr payının da bir başkası tarafından haczedildiğini düşündüğümüzde, hisse haczini gerçekleştiren taraf o hisseye düşecek kâr payından bir şey alamazken kâr payını haczettiren tarafın alacağını kâr payından alabilmesi söz konusu olacaktır. Dolayısıyla hacizli bir çıplak pay söz konusu iken o hisseye düşecek kârın bir başkası tarafından alınması durumu gibi çelişkili durumlar ortaya çıkabilecektir. Bkz. ALBAYRAK, s. 8.

²¹ Yargıtay, anonim şirketlerde pay senedinin haczi ile ilgili vermiş olduğu bir kararda hisse haczinin kapsamına kâr payının da girdiğine hükmetmiştir. Söz konusu karara göre; "Anonim şirketlerde pay senedinin haczi İİK'nın 88. maddesine göre, payı temsil eden kıymetli evrak niteliğinde olan hisse senedine el konulmak suretiyle haczedilebilir. Bu şekilde haczedilen pay karşılığında, borçlu ortağa ödenecek olan kâr payı da haczedilir". Yargıtay 12. HD.,1992/8071E.,15080K., 30.11.1992 T.; Kazancı İçtihat Bilgi Bankası.

²² ALBAYRAK, s. 9.

²³ BİLGİLİ/ DEMİRKAPI, s. 301; YENİOCAK, s. 44; Doktrindeki bir başka görüşe göre ise, tasfiye payı ve iştirak payı aynı anlamı taşır. Ortaklar şirkete koymuş oldukları sermaye payları karşılığında ortaklık malvarlığında bir paya sahip olurlar. İşte ortakların sermaye payları karşılığında ortaklık malvarlığı üzerinde sahip oldukları mali taleplerin tümüne tasfiye (ayrılma) payı denir. Bkz. POROY/ TEKİNALP/ ÇAMOĞLU, s. 106.

olduğu katılım payı geri verildikten sonra bir Şey artarsa, bu kazanç, ortaklar arasında paylaşılır. Ortaklığın, borçlar, giderler ve avanslar ödendikten sonra kalan varlığı, ortakların koydukları katılım paylarının geri verilmesine yetmezse, zarar ortaklar arasında paylaşılır” Şeklinde ifade edilmiştir.

TTK m. 133/1 hükmüne göre limited Şirket ortağının Şahsi alacaklısı, Şirket fesholunmuşsa ortağın tasfiye payına da haciz koydurabilir ve Şirketin tasfiyesi sonucunda tasfiye payının paraya çevrilmesini isteyebilir. Ancak Şirket fesholunmamışsa eski TTK m. 145’ten farklı olarak TTK m. 133/2 hükmü, alacaklıya Şirketin feshini isteme ve tasfiye payına haciz koyma imkânı tanımamıřtır²⁴.

Tasfiye payı pay sahibinin Şirketten isteyebileceği bir alacak hakkı niteliğindedir. Bu nedenle de tasfiye payı İİK’nın 89. maddesi anlamında borçlunun üçüncü kişilerdeki alacakları kapsamında değerlendirilip, bu madde hükmüne göre haczedilebilir. Nitekim ortağın diğer malvarlığı haklarının,

²⁴ 6102 sayılı TTK m. 133/2’de sermaye Şirketlerinden olan limited Şirketin ortağından alacaklı olanların alacaklarını ortağa düşen kâr veya tasfiye payından yahut senede bağlı veya bağlı olmayan payların haczi yolu ile alabilecekleri belirtilmiş olup esasen tasfiye payının da haczedilebilecek değerler arasında olduğu açıkça düzenlenmiştir. Ancak kanun koyucu 6762 sayılı TTK’dan farklı olarak senede bağlı veya bağlanmamış payların haczine izin vererek aslında tasfiye payına haciz konulmamasını, Şirketin sif bu yolla tasfiyesine yol aılmamasını amaçlamıştır. Yargıtay da kanun değişikliğinden sonra vermiş olduğu kararlarda kanun koyucunun amacını doğru yorumlayarak her ne kadar kanun maddesinde tasfiye payının haczinden söz edilse de madde de Şirketin fesih ve tasfiyesini isteme hakkından söz edilmediği gerekçesiyle tasfiye payının haczine izin vermekte ancak sif bu nedenle Şirketin fesih ve tasfiyesini isteme taleplerini reddetmektedir. “Dava, limited Şirket ortağının Şahsi borcu sebebiyle alacaklının Şirketin fesih ve tasfiyesi istemine ilişkindir. Ortaklardan birinin payını haczettirmiş olan alacaklının Şirketin fesih ve tasfiyesini isteyebilme imkânını tanıyan mülga 6762 Sayılı TTK’nın 522 maddesi dava tarihi itibariyle yürürlükte değildir. Ortakların kişisel alacaklıları başlıklı 6102 Sayılı TTK’nın 133. maddesi “ (1) Bir kişi Şirketi devam ettiği sürece ortaklardan birinin kişisel alacaklısı, hakkını Şirketin bilançosu gereğince o ortağa düşen kâr payından ve Şirket fesholunmuşsa tasfiye payından alabilir. Henüz bilanço düzenlenmemişse alacaklı bilançonun düzenlenmesi sonucunda borçluya düşecek kr ve tasfiye payı üzerine haciz koydurabilir. (2) Sermaye Şirketlerinde alacaklılar, alacaklarını, o ortağa düşen kâr veya tasfiye payından almak yanında, borçlularına ait olan senede bağlanmış veya bağlanmamış payların 9.6.1932 tarihli ve 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu’nun taşınırlara dair hükümleri uyarınca haczedilmesini ve paraya çevrilmesini isteyebilirler. Haciz, istek üzerine, pay defterine işlenir.” hükmünü haiz olup, adı geçen yasada limited Şirket ortağının Şahsi borçları sebebiyle alacaklının Şirketin fesih ve tasfiyesini isteme hakkı düzenlenmemiştir. Bu durumda, dava tarihi itibariyle yürürlükte bulunan 6102 Sayılı TTK’da ortağın payının kendisinin alacağı sebebiyle haczi fesih nedeni olarak düzenlenmediği halde davalı Şirketin fesih ve tasfiyesine karar verilmesi doğru görülmemiştir.” Yargıtay 11.HD. 2014/6624E.; 2014/12965K.; 8.7.2014T. Kazancı İçtihat Bilgi Bankası.

örneğin kâr payının da haczedilebileceği ve haciz işleminin İİK m.89'a göre yapılacağı TTK'nın 133. madde hükmünde açıkça belirtilmiştir²⁵.

Türk Ticaret Kanunu m. 640 hükmü limited şirket ortaklarına ortaklık tasfiye edilmeden de payı haczedilen ortağın tasfiye payını belirleyerek ortağı çıkarma ve şirketi devam ettirme imkânı vermiştir²⁶. Haklı sebep olarak kabul edilen ortağın hissesinin haczi durumunda TTK m. 255 hükmü kıyasen uygulanabilmelidir²⁷. Madde hükmüne göre; bir ortağın kendisinden kaynaklanan sebeplerden dolayı şirketin feshinin istenebileceği durumlarda, diğer ortakların tümü o ortağın şirketten çıkarılmasına ve şirketin devamına karar verebilir. Şirket sözleşmesinde bu kararın çoğunlukla alınması öngörülebilir. Çıkarılan ortak, bu kararın noter aracılığıyla tebliğinden itibaren üç aylık hak düşürücü süre içinde şirkete karşı çıkarılmanın iptali davasını açabilir. Birinci fıkra uyarınca çıkarma kararı alınmadığı takdirde,

²⁵ Fahiman TEKİL, **Adi, Kollektif ve Komandit Şirketler Hukuku**, İstanbul-1996, s. 73; TOPUZ, s. 44; Hasan PULAŞLI, **6102 Sayılı TTK'ya Göre Şirketler Hukuku Şerhi**, C. I, Ankara-2011, s. 100.

²⁶ 6102 sayılı TTK m. 640 gereğince şirket sözleşmesinde, bir ortağın genel kurul kararı ile şirketten çıkarılabileceği sebepler öngörülebilir. Çıkarma kararına karşı ortak, kararın noter aracılığıyla kendisine bildirilmesinden itibaren üç ay içinde iptal davası açabilir. Şirketin istemi üzerine ortağın mahkeme kararıyla haklı sebebe dayanılarak şirketten çıkarılması hâli ise madde metninde saklı tutulmuştur. Madde gerekçesine göre ise birinci fıkrada bir ortağın şirketten çıkarılabileceği sebeplerin şirket sözleşmesinde öngörülmesine olanak tanınmıştır. Bu suretle bir taraftan şirkete, kendisi yönünden önemli olan sebeplerin varlığında şahsında bu sebepler gerçekleşen ortağı şirketten çıkarma ve istediği ortamı yaratma hakkı tanınmış diğer taraftan da ortaklar açısından hukuk güvenliği sağlanmıştır. Ortaklar hangi hallerde şirketten çıkarılacaklarını bilerek hareketlerini ona göre ayarlayacaklardır. İkinci fıkra, ortağa çıkarmaya karşı dava açma hakkı bahşederek bir diğer güvence vermiştir. Üçüncü fıkrada şirkete haklı sebeplerin varlığında ortağı şirketten çıkarma davası açma hakkı tanıyarak denge sağlanmıştır. Ortağın şirketten çıkarılması için birinci fıkrada öngörüldüğü üzere esas sözleşmede hüküm bulunmayabilir veya öngörülen hükümlere rağmen haklı bir sebep oluşmuş bulunabilir. Bu hallerde çıkarma davası şirketin devamını, huzur içinde çalışmasını sağlar. TTK m. 640 Gereğince

²⁷ “Ortaklardan birinin, ortaklık payını haciz ettiren alacaklının, TTK'nın 522. maddesine dayanarak, limited ortaklığın feshini istemek hakkı vardır. Buna karşı, aynı Kanun'un 523. maddesinde yazılı şartlar dairesinde payı haciz edilen ortağın şirketten çıkarılmasına karar verilmek suretiyle şirketin fesih ve tasfiyesi önenebilir. Ancak, bu takdirde ortaklıktan çıkarılmasına karar verilen ortağa ait pay bedelinin iflas idaresine veya icra dairesine verilmesi, TTK'nın 523. maddesinin son fıkrası gereğince şarttır.” Yargıtay TD., E.3578/ K.3703, 23.09.1966 T., Kazancı İçtihat Bilgi Bankası. Limited şirketin payı hacze konu olan borçlu ortağının, bu ortaklıktan çıkarılması hali de ayrı bir tasfiyeyi önleme nedenidir. Bu halde, ortağın tasfiyeye ilişkin gerçek payı hesap edilerek icra dairesine ödenmek suretiyle şirketin infisahının önlenmesi mümkündür. Bkz. DÖNMEZ, s. 284; Aynı yönde bkz. Başak BEŞOK, **Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklıkta Ortağın Ortaklıktan Çıkması ve Çıkarılması**, İstanbul-2010, s. 74.

her ortak, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden söz konusu ortağın şirketten çıkarılmasını ve ayrılma payının belirlenmesini isteyebilir.

Çıkan veya çıkarılan ortağın tasfiye payı, ortaklık sıfatının sona erdiği tarih itibarıyla, mali işlerde uzman bir kişiye hesaplatılır. Tarafların uzman kişi üzerinde anlaşamamaları durumunda bu kişi, hâkim tarafından atanır. Ortaklık sona ermeden tasfiye payının içeriği belirlenirken şirketin tasfiyesi sonucunda tasfiye bakiyesinde her bir ortağa düşecek olan talepler dikkate alınır. Bu talepler arasında sermayenin iadesi talebi, bakiyeyi paylaşma ve tasfiyenin yapıldığı sırada mevcut ve bağımlı hesap kalemleri, şirket sözleşmesinden kaynaklanan şirketten olan alacaklar bulunabilir²⁸.

C. Ortağın Şirketten Olan Diğer Alacakları

Türk Ticaret Kanunu m. 133/3 fıkrası gereğince “Bunun dışında, alacaklılar, tüm ticaret şirketlerinde alacaklarını, ortağın şirketten olan diğer alacaklarından da alabilme ve bunun için haciz yaptırabilme yetkisini de haizdir.” Fıkra hükmüne göre limited şirket ortağından alacaklı olan şahıs, alacağını aynı zamanda ortağın şirketten olan diğer alacaklarından da tahsil edebilir. Buna ilişkin haczin İİK m. 89 gereğince alacaklar ve üçüncü şahıs elinde hacedilen mallara ilişkin hükümler çerçevesinde yapılması mümkündür. Bu bağlamda bir alacaklı, ortağın şirketten olan ayrılma akçesi üzerine, limited şirkete verdiği borç ve masraf alacağı varsa veya kararlaştırılmış ise ücret alacağı bulunuyorsa bunlara İİK m. 89 kapsamında haciz uygulatabilecektir²⁹. Zira bunlar borçlunun üçüncü kişideki alacağı niteliğindedir.

D. Ortaklık (Hisse) Payı

Limited şirkette sermaye payına sahip olan kişilere ortak denir. Ortak ile şirket arasında ortak olmaktan doğan bütün hukuki ilişkiler ortaklık payı adı altında ifade edilir. Ortaklık payları ve haklarından kasıt paya bağlı malvarlığı, yönetim, denetim, inceleme ve devrolunan şirketteki şirkete katılma payı haklarıdır. Diğer bir deyişle ortaklık payı, şirketteki hakların ve

²⁸ Peter ULMER, **Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch**, München-2004, B.5, s. 498; TOPUZ, s. 57.

²⁹ Eğer borçlu ortak, şirket işleri için ödünç para vermiş ya da masraf yapmış ise, bunları şirketten talep edebileceğinden, bu ortağın kişisel alacaklıları da bu hakların haczini İİK m. 89 uyarınca şirkete haciz ihbarnamesi göndererek talep edebilir. Bkz. Talih UYAR, **İcra Hukukunda Haciz**, Manisa-1990, s. 439.

yükümlülüklerin tamamını, yani yönetime, kâra, tasfiye mevcuduna katılmayı ifade eder³⁰.

Türk Ticaret Kanunu m. 596'da, esas sermaye payının, miras, eşler arasındaki mal rejimine ilişkin hükümler veya icra yoluyla geçmesi hâllerinde, tüm haklar ve borçların, genel kurulun onayına gerek olmaksızın, esas sermaye payını iktisap eden kişiye geçeceği belirtilmiştir. Buna göre esas sermaye payının icra takibine konu olabileceği kanun hükmünden açıkça anlaşılabilir. Aynı şekilde TTK m. 133/2'de alacaklıların, alacaklarını, o ortağa düşen kâr veya tasfiye payından almak yanında, borçlularına ait olan, senede bağlanmış veya bağlanmamış payların, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun taşınırlara ilişkin hükümleri uyarınca haczedilmesi ve paraya çevrilmesi yoluyla isteyebilecekleri düzenlenmiştir.

Türk Ticaret Kanunu 133/2 maddesindeki düzenlemede yer alan haczin ve satışın senede bağlanmış veya bağlanmamış pay ayrımı yapılmaksızın taşınırlara ilişkin hükümler uyarınca yapılması doktrinde ortada kıymetli evrak niteliğinde bir senet bulunmuyorsa, artık taşınır niteliğinde bir şeyden bahsedilemeyeceği dolayısıyla çıplak payların varlığı halinde haczin taşınırların haczine ilişkin hükümlere göre yapılmasının mümkün olamayacağı gerekçesiyle eleştirisi konusu olmuştur³¹.

Türk Ticaret Kanunu 133/2 maddesindeki düzenlemeden anlaşılacağı üzere kanun koyucu sermaye payının nama yazılı olması veya nama yazılı olmaması arasında herhangi bir ayrıma gitmeden haczine ve paraya çevrilmesine izin vermiştir. Bununla birlikte TTK'nın 596. maddesi İsviçre sisteminde olduğu gibi limited şirketlere, şirket payını haciz veya icra ihalesi yoluyla devralan kişiye payın gerçek karşılığının önerilmesi şartıyla payın iktisap edildiğinin öğrenildiği tarihten itibaren üç aylık süre içinde açıkça ve yazılı olarak onu reddetme imkânını sunmuştur³². Buna göre ortağın esas

³⁰ PULAŞLI, C. II, s. 1020.

³¹ KENDİGELEN, Yenilikler, s. 106.

³² 6102 sayılı TTK m. 596/2 gerekçesi şu şekildedir, "Payı, yukarıdaki üç halden biri ile kazanan kişi, şirket yönünden uygun olmayabilir. İkinci fıkra, bu sebeple, şirkete, payı kazanan kişiyi reddetmek yetkisini tanımıştır. Böylece menfaatler dengesi kurulmuştur. Red, tek başına yapılamaz; başka bir deyişle, şirket sadece payı edinen kişiyi reddederek süreci sona erdiremez. Şirketin söz konusu kişiyi reddedebilmesi, yani ortak olarak kabul etmediğini bildirebilmesi için, payı kazanan kişiye payı gerçek değerinden almayı önermesi ve alacak kişiyi de göstermesi gerekir. Şirket kendisi alabileceği gibi ortağını veya üçüncü kişiyi de önerebilir. Bu hükümle, şirketin red yetkisini kullanıp payı eski ortağı bakımından iktisaden

sermaye payının icra yoluyla bir başkasına geçmesi hâllerinde, tüm haklar ve borçlar, genel kurulun onayına gerek olmaksızın, esas sermaye payını iktisap eden kişiye geçer. Bu durumda şirket, iktisabın öğrenilmesinden itibaren üç ay içinde esas sermaye payının geçtiği kişiye onaylamayı reddedebilir. Ancak bunun için, şirketin, payları kendi veya ortağı ya da kendisi tarafından gösterilen üçüncü bir kişi hesabına, geek değeri üzerinden devralmayı, payın geçtiği kişiye önermesi şarttır.

Şirkete tanınan bu hakla, haczedilen payın cebri icra yoluyla satılarak yabancı üçüncü bir kişinin şirkete ortak olması engellenmek istenmiştir. Bunun için şirket, kendisinin veya yine kendisinin belirleyeceği bir üçüncü kişinin veya ortaklardan birinin payı geek değeri üzerinden almasını sağlayacaktır. Şirket menfaatlerini koruyan bu düzenlemeler payı haczedilen ortağın alacaklısı bakımından da herhangi bir sakınca doğurmayacaktır. Zira şirket, üçüncü bir kişinin payı devralmasını engellemekle yetinemeyecek, payı geek değeri üzerinden ya kendisi alacak ya da başka bir üçüncü kişiye belirleyerek payı satın alacak bu bedelle de alacaklı alacağına kavuşmuş olacağından, payı kimin aldığı ile ilgilenmeyecektir³³.

IV. ORTAĞIN LİMİTED ŞİRKET KÂR PAYI, TASFİYE PAYI, ŞİRKETTEN OLAN DİğER ALACAKLARI VE ORTAKLIK PAYINA UYGULANACAK HACİZ USULÜ

Türk Ticaret Kanunu'nun 133. maddesinin ikinci fıkrası ile limited şirket payının hangi usulle haczedileceği ve paraya çevrileceği açıklığa kavuşturulmuştur. Bu hüküm uyarınca borçlunun limited şirketteki hissesi ister senede bağlansın ister bağlanmasın hacze konu olabilir. Haczin TTK düzenlemesinde belirtilmesine rağmen kanun koyucunun amacı göz önünde bulundurulduğunda taşınırlara ilişkin İİK m. 89 hükmüne göre değil İİK m. 94'de yer alan çıplak pay haczi hükümlerine göre yapılması gerekmektedir.

değersiz bir konuma getirmesine engel olunmuştur. Hüküm nesnel adaleti sağlamakta ve paya ekonomik değer kazandırmaktadır. Hüküm, İsviçre ön tasarısından alınmıştır. Öntasarı Parlamentoda değişikliğe uğramıştır. Değişikliğe göre, paylara bağlı hak ve borçların tümünün kazanan kişiye 'ipso iure' geçmesine rağmen, bu kişinin oy haklarını kullanabilmesi için şirket tarafından oy kullanmaya yetkili ortak olarak tanınması gerekir. Böylece oy hakkı diğer haklardan ayrılmakta, yani kanunî bağlam bu hakta varlığını sürdürmektedir. Sistem bu ayrılık üzerine kurulmaktadır. Emredici nitelik taşımayan bağlama bu derecede bağlı kalarak payları kanunen kazanan kişiye korumak güçtür. Tasarı daha açık ve menfaatler dengesine daha uygun bir düzenlemeyi tercih etmiştir. Payı kanunda öngörülen hallerde iktisap eden kişi, ayrıca şirkete, onayını vermeyi belli bir süre (üç ay) içinde reddetmesi zorunluluğu yüklenerek de korunmuştur".

³³ BEŞOK, s. 80.

Ancak ortaklık hissesi haczi yapılmadan sadece kâr payı veya tasfiye payı haczedilecek ise İİK m. 89 hükmü uygulanacaktır³⁴.

A. Ortağın Limited Şirket Kâr Payı, Tasfiye Payı ve Şirketten Olan Diğer Alacaklarına Uygulanacak Haciz Usulü

İcra ve İflas Kanunu m. 89 uygulanarak ortağın kâr payı, tasfiye payı ve şirketten diğer alacaklarının haczinde borçlunun üçüncü kişideki alacağı borçlunun mal beyanında bulunurken üçüncü kişideki alacağını belirtmesi veya alacaklının bunu iddia etmesi ile ortaya çıkar. Alacaklının, borçlunun üçüncü kişideki alacağını iddia etmesi üzerine, icra müdürü bu alacağı haczeder, alacağın haczedildiğini haciz tutanağına geçirir ve taşınır mal veya alacak haczedilmiş olur³⁵. Fakat icra müdürünün, alacaklının iddia ettiği alacağın gerçekten var olup olmadığını araştırma yükümlülüğü yoktur. Bu nedenle üçüncü kişideki taşınır mal ve hakların varlıklarına kesin gözüyle bakılamaz, bunların üçüncü kişide gerçekten var olup olmadığının tespiti gerekir. Bununla beraber üçüncü kişi ile borçlunun anlaşıp alacaklının koydurmuş olduğu haczi etkisiz bırakmalarına da kanun koyucu müsaade etmemiş bazı tedbirler düzenlemiştir.

İcra ve İflas Kanunu m. 89 hükmü borçlunun üçüncü kişilerdeki mal ve alacaklarının haczinde, alacaklı, borçlu ve üçüncü kişi arasındaki menfaat dengesini sağlamak amacını gütmektedir³⁶. İİK m. 89 prosedürü

³⁴ ALBAYRAK, s. 7.

³⁵ Ramazan ARSLAN/ Ejder YILMAZ/ Sema TAŞPINAR AYVAZ, **İcra ve İflâs Hukuku**, 3. Baskı, Ankara-2017, s. 256; Hakan PEKCANİTEZ/ Oğuz ATALAY/ Meral SUNGUR-TEKİN ÖZKAN/ Muhammet ÖZEKES, **İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı**, 4. Bası, İstanbul-2017, s. 165 vd; Kamil Mehmet YILDIRIM/ Nevhis DEREN YILDIRIM, **İcra Hukuku**, 4. Baskı, İstanbul-2009, s. 163 vd; Baki KURU, **İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı**, 2. Baskı, Ankara-2018, s. 176 vd.; Timuçin MUŞUL, **İcra ve İflâs Hukuku**, C. I, 5. Baskı, Ankara-2013, s. 592 vd.; Murat ATALI/ İbrahim ERMENEK, **İcra İflas Hukuku**, Ankara-2018, s. 123 vd.; KURU, El kitabı, s. 460 vd. Borçlunun üçüncü kişideki alacakları, talep hakları yahut taşınır mallarının, icra memurunun haciz iradesini açıklaması ve alacağın haczedildiğinin haciz tutanağına geçirilmesi ile haczedilmiş olur. Ayrıca üçüncü kişiye durumun ihbarı (bildirilmesi) haczin tamamlanmasında rol oynamaz. İcra ve İflâs Kanunu m. 89'da düzenlenen hususlar, haczedilmiş olan alacak için bir muhafaza tedbiridir. Bu konuda uygulamanın görüşü de aynı yöndedir. "Borçlunun üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarının haczinin talep edilmesi ile haciz işlemi tamamlanmış sayılmaz. Alacak icra memurunun haciz iradesini açıklaması ile yani haciz talebinin kabulü ile haczedilmiş olur". Yargıtay 12. HD. 16978E. /1239K. 17.1.2000T., Baki KURU, **Bankalardaki Mevduatın ve Diğer Alacakların Haczi**, İstanbul-2002, s. 16.

³⁶ İcra İflas Kanunu'nun 89. maddesinde düzenlenen haciz usulü, genel haciz teorisine göre

gereğince, icra müdürü limited Şirket ortağından alacaklı olan kişinin talebi üzerine alacağın haczedildiğini haciz tutanağına geçirdikten sonra limited Şirkete birinci haciz ihbarnamesini gönderir. Limited Şirket, kendisine gönderilen birinci haciz ihbarnamesine, tebliğden itibaren yedi gün içinde, takibin yapıldığı icra dairesine baŐvurarak itiraz edebilir. Kendisine haciz ihbarnamesi tebliğ olunan Şirket 89. maddenin ikinci fıkrasına göre ortağına böyle bir borcu olmadığı, kişinin Şirket ortağı olmadığı, malın yedinde bulunmadığı veya haciz ihbarnamesinin tebliğinden önce borç denmiŐ, mal istihlak edilmiş yahut kusuru olmaksızın telef olmuŐ veya malın borçluya ait olmadığı veya malın kendisine rehnedilmiŐ olduğu veya alacak borçluya veya emrettiği yere verilmiŐ olduğu gibi bir itirazda bulunabilir³⁷. nc kişi konumundaki limited Şirketin birinci haciz ihbarnamesine yedi gün içerisinde itiraz etmesi halinde, istenen borcun limited Şirketin zimmetinde sayılmasına imkân yoktur; yani Şirket kendisinden istenen parayı ödemekten kurtulur. Birinci haciz ihbarnamesine itiraz edilmesi üzerine, ikinci haciz ihbarnamesi gönderilemez, hatta tekrar birinci haciz ihbarnamesi veya herhangi bir muhtıra gönderilemez. Ancak limited Şirketin ortağının borcuyla ilgili icra dairesine yanlıŐ bilgi vermesi veya yalan ifade ile itiraz etmesi halinde İİK m. 338/1 gereğince cezai sorumluluğu ve tazminat sorumluluğu dođar³⁸.

nc kişi, birinci haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde itiraz etmezse; mal yedinde borç zimmetinde sayılır (İİK m. 89/3). Yani limited Şirket, birinci haciz ihbarnamesine itiraz etmemekle, kendisinden istenilen alacak miktarını, takip borçlusuna borçlu olduğunu kabul etmiş sayılır³⁹.

farklılık arz eder. Őöyle ki icra mdrt ödeme emrinin kesinleŐmesinden sonra alacaklının isteği üzerine 89. maddeye göre borçlunun nc kişide bulunan alacağına haciz koymaktadır. Yani nc kişinin mal veya alacağı sadece takip alacaklısının iddiasına göre haczedilmektedir. Oysaki genel haciz teorisine göre haciz konusunun belirli olması ve haczedilen Őeye icra dairesinin el koyabilme olanağına sahip olması gerekir. Borçlunun nc kiŐilerde bulunan mal ve alacaklarının haczinde ise bu belirlilik ve el koyabilme olanağı her zaman, hiç değilse, haciz kararının verildiği safhada yoktur. Bkz. ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ, s. 259; PEKCANITEZ/ ATALAY/ SUNGURTEKİN ÖZKAN/ ÖZEKES, s. 165; KURU, El Kitabı, s. 460 vd.

³⁷ İcra ve İflâs Kanunu m. 89/2’de geçen nc kişinin itiraz sebepleri sayılırken, ‘... olduğu gibi bir iddia da ise’ ibaresinden 3. Şahıs konumundaki limited Şirketin kanunda belirtilen itiraz sebeplerinden başka itirazlarda bulunabileceği kanunda örnek olarak gösterilen bu hallerin sınırlı olmadığı anlaŐılmaktadır. Bkz. UYAR, Haciz, s. 242; KURU, El Kitabı, s. 467 vd.

³⁸ PEKCANITEZ/ ATALAY/ SUNGURTEKİN ÖZKAN/ ÖZEKES, s. 166 vd.; ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ, s. 260 vd.; KURU, El kitabı, s. 483.

³⁹ PEKCANITEZ/ ATALAY/ SUNGURTEKİN ÖZKAN/ ÖZEKES, s. 167; ARSLAN/ YIL-

Limited şirketin birinci haciz ihbarnamesine süresinde itiraz etmemesi üzerine icra dairesince üçüncü kişi niteliğinde sayılan limited şirkete 'ikinci haciz ihbarnamesi' gönderilir. Birinci haciz ihbarnamesine itiraz edemeyen limited şirket, ikinci haciz ihbarnamesine itiraz edebilir. İtiraz süresi, birinci haciz ihbarnamesindeki gibi, tebliğden itibaren yedi gündür. Üçüncü kişi, kendisine gönderilen ikinci haciz ihbarnamesine, ihbarnamenin tebliğinden itibaren takibi yapan icra dairesine yedi gün içinde itiraz edebilir. İkinci haciz ihbarnamesine itiraz sebepleri, birinci haciz ihbarnamesine itiraz sebepleri ile aynıdır (İİK m. 89/3). Buna göre; limited şirket, İİK m. 89/2'de belirtilen sebeplerle itiraz edebilir. Limited şirket, itirazını yazılı veya sözlü olarak bildirebilir (İİK m. 89/2). İkinci haciz ihbarnamesi ile birinci haciz ihbarnamesi, tüm sonuçlarıyla tekrar edilmektedir. İkinci haciz ihbarnamesine süresi içinde itiraz eden limited şirket, aynen birinci haciz ihbarnamesine itirazda olduğu gibi ihbarnamede belirtilen borcu icra dairesine ödemekten veya yedinde sayılan malı teslim etmekten kurtulur⁴⁰.

Üçüncü kişi sayılan limited şirket ortağının borcuna karşı İİK m. 89 gereğince başlatılan takipte, ikinci haciz ihbarnamesine süresinde itiraz etmezse malın yedinde, borcun zimmetinde sayılması kesinleşir. Şirket kendisine gönderilen ikinci haciz ihbarnamesine süresinde (yedi gün içinde) itiraz etmez ve zimmetinde sayılan borcu icra dairesine ödemezse veya yedinde sayılan malı icra dairesine teslim etmezse; kendisine 'üçüncü haciz ihbarnamesi' gönderilir⁴¹. Üçüncü haciz ihbarnamesini tebellüğ eden limited şirket, ya onbeş gün içinde zimmetinde sayılan borcu ödeyerek veya yedinde sayılan malı teslim ederek borcundan kurtulabileceği gibi onbeş gün içinde menfi tespit davası açarak borcu olmadığını ispatlayabilir.

Limited şirket onbeş gün içinde menfi tespit davası açmazsa borcun zimmetinde, malın yedinde sayılması kesinleşir. Bu durumda limited şirket aynı onbeş gün içinde icra dairesine, zimmetinde sayılan borcu ödemek veya yedinde sayılan teslim etmek zorundadır. Buradaki onbeş günlük süre hak düşürücü nitelikte olup sürenin geçirilmesi halinde, limited şirket zimmetinde sayılan borcu ödemekten veya yedinde sayılan malı teslim etmek

MAZ/ TAŞPINAR AYVAZ, s. 259; KURU, El Kitabı, s. 469.

⁴⁰ PEKCANITEZ/ ATALAY/ SUNGURTEKİN ÖZKAN/ ÖZEKES, s. 304; KURU, El Kitabı, s. 470; ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ, s. 258.

⁴¹ KURU, El Kitabı, s. 471; PEKCANITEZ/ ATALAY/ SUNGURTEKİN ÖZKAN/ ÖZEKES, s. 170.

zorundadır⁴². Limited şirket onbeş günlük süresi içerisinde menfi tespit davası açarsa dava açtığına dair belgeyi, üçüncü haciz ihbarnamesinin tebliğinden itibaren yirmi gün içinde icra dairesine teslim etmek zorundadır (İİK m. 89/3). Şirket onbeş günlük süre içinde menfi tespit davasını açar ve dava açtığını gösteren belgeyi süresi içinde (yirmi gün) icra dairesine teslim ederse; kendisi hakkında yürütülen cebrî icra işlemleri menfi tespit davası sonunda verilen kararın kesinleşmesine kadar durur (İİK m. 89/3). Bu durumda üçüncü kişi, menfi tespit davası sonuçlanıncaya kadar, zimmetinde sayılan borcu ödemeye veya yedinde sayılan malı teslim etmeye zorlanamaz⁴³.

B. Ortağın Limited Şirket Ortaklık (Hisse) Payına Uygulanacak Haciz Usulü

İcra ve İflas Kanunu m. 94 hükmü uygulanarak ortaklık payının haczinde, ortağın şirket payı için pay senedi veya pay ilmühaberi çıkarılmamışsa, borçlunun şirketteki payı icra dairesi tarafından şirkete tebliğ olunarak haczedilir. Bu haczin şirket pay defterine işlenmesi zorunludur; ancak haciz, şirket pay defterine işlenmemiş olsa bile şirkete tebliğ tarihinde yapılmış sayılır. Haciz, icra dairesi tarafından tescil edilmek üzere Ticaret Siciline bildirilir. Bu durumda haczedilen payların devri, alacaklının haklarını ihlal ettiği oranda batıldır⁴⁴. Haczedilen payların satışı, taşınır malların satışı usulüne tabidir.

Limited şirketlerde borçlu ortağa ait esas sermaye payı nama yazılı senede bağlı değilse borçluya ait bu pay anonim şirketlerdeki çıplak payın haczini düzenleyen İİK m. 94'teki hükümlere kıyasen, bizzat mahallinde memur vasıtası ile haczedilebileceği gibi, İİK m. 89 gereğince şirkete gönderilecek bir haciz ihbarnamesi ile ya da şirkete yine doğrudan tebliğ edilecek bir haciz müzekkeresi ile de (İİK m. 85/1, m. 94/1, c. 3) haczedilebilecektir⁴⁵.

⁴² “İcra İflas Kanunu m. 89/3 uyarınca üçüncü kişi, takip alacaklısına karşı açacağı menfi tespit davasını ikinci ihbarnamenin tebliğinden başlayarak yedi gün içinde açmak ve davanın açıldığını belirleyen belgeyi aynı süre içinde icra dairesine göstermek zorundadır. Bu kural, buyurucu niteliktedir. Anılan maddedeki yedi günlük süre hak düşürücü süre olup geçirildiğinde, olumsuz hali, üçüncü kişiyi zimmetinde sayılan borcu ödemekten veya yedinde sayılan malı teslim etmek yükümünden kurtarmaz.” Yargıtay 12. HD, 7024E. /7181K. 12.10.1982 T. Kazancı İçtihat Bilgi Bankası.

⁴³ PEKCANITEZ/ ATALAY/ SUNGURTEKİN ÖZKAN/ ÖZEKES, s. 170; ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ, s. 260 vd.

⁴⁴ ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ, s. 251; PEKCANITEZ/ ATALAY/ SUNGURTEKİN ÖZKAN/ ÖZEKES, s. 164.

⁴⁵ “Türk Ticaret Kanunu'nun 533. maddesi gereğince limited şirket ortağının yıllık kâr pa-

İcra ve İflas Kanunu m. 94 gereği, icra memuru, şirket merkezine giderek bir tutanak tanzimi ile borçlu ortağın kâr payını haczedebileceği gibi, borçlu limited şirket fesih olunmuşsa tasfiye hissesini, İİK m. 89 gereği şirkete haciz ihbarnamesi tebliği suretiyle de haczedebilecektir. İİK m. 133/2 hükmüne göre haczedilen pay istek üzerine şirket pay defterine şerh edilecektir. TTK m. 133/2 gereğince istek üzerine şirket pay defterine şerh edilen bu kaydın niteliği konusu doktrinde, pay defterinin bildirici nitelikte olduğu yönündedir⁴⁶. Yargıtay ise bazı kararlarında kaydın kurucu⁴⁷, bazı kararlarında ise açıklayıcı nitelikte olduğunu belirtmiştir⁴⁸.

Kanaatimizce TTK m. 133/2’de kaleme alınan, “Haciz, istek üzerine pay defterine işlenir” hükmü madde gerekçesinde de belirtildiği üzere haczin aleniyet kazanması, bu yolla şeffaflığın sağlanması ve üçüncü kişilerin iyi niyet iddialarına karşı haczi koruyucu bir mekanizma olarak düzenlenmiştir⁴⁹. Buna ilave olarak İİK m. 94’te yer alan haciz, şirket pay defterine işlenmemiş olsa bile şirkete tebliğ tarihinde yapılmış sayılır hükmü, bu kanaatimizi

yının haczi mümkün olduğundan, bu konudaki icra müdürlüğü işlemi doğru ise de; ortakların hisselerinin haczi mümkün olmadığından ve doğrudan haciz müzekkeresi ile de bu işlem yapılabileceğinden, mercice sadece icra müdürlüğünce ticaret sicil memurluğuna yazılan haciz müzekkeresi yazısındaki ortaklık payının haczine ilişkin ibarenin iptal sureti ile şikâyetin kabulüne karar vermek gerekirken, yazılı şekilde sonuca gidilmesi isabetsizdir.” Yargıtay 12. H.D./ 2003/22237E./ 2003/26533K./ 06.12.2003T., Talih UYAR, **Gerekçeli İçtihatlı İcra İflas Kanunu Şerhi**, C. 5, Ankara-2006, s. 7686; DÖNMEZ, s. 397.

⁴⁶ POROY/ TEKİNALP/ ÇAMOĞLU, s. 889.

⁴⁷ “Türk Ticaret Kanunu’nun 520. maddesinde pay devrinin limited şirket hakkında ancak bildirilmek ve pay defterine kaydedilmek şartı ile hüküm ifade edeceği kabul edilmiştir. Dava konusu olayda her ne kadar hisse devir sözleşmeleri noterce düzenlenmiş ve de gerekli çoğunlukla ortakların devre muvafakatleri sağlanmış ise de yanlar arasında da ihtilafsız olduğu üzere, devirler pay defterine işlenmemiştir. Bu durumda yasanın açık ve emredici nitelikte hükmü karşısında, TTK’nın 520. maddesine uygun geçerli bir devrin varlığından söz edilemez”. Yargıtay 11. HD. 2002/8371E.; 2003/864K.; 28.01.2003T., Kazancı İçtihat Bilgi Bankası.

⁴⁸ “Yazılı şekilde yapılmış ve noterde düzenlenmiş pay devir sözleşmesi bulunduğu göre pay defterine diğer ortakların muvafakatine ilişkin 14.04.1997 ve 05.05.1999 tarihli ortaklar kurulu kararlarının değerlendirilmesi ve elde edilecek sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken bu belgeler ve davacı delilleri üzerinde durulmadan ve hisse devrinin pay defterine kaydının amaçlandığı halde, bu hususun mutlak geçerlilik şartı gibi değerlendirilerek yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamıştır”. Yargıtay 11.HD., 1607E. /3872K./ 03.05.2001T. Kazancı İçtihat Bilgi Bankası.

⁴⁹ Aynı yönde Erol ULUSOY, **Gerekçeli Karşılaştırmalı Yeni Türk Ticaret Kanunu**, Ankara-2012, s. 158.

destekler mahiyettedir. Yine haczin, icra memurluğu tarafından tescil edilmek üzere ticaret siciline bildirilmesi ve haczedilen payların devrinin, alacaklının haklarını ihlal ettiği oranda batıl olacağına ilişkin düzenleme, kaydın tedbir niteliğinde olduğunu, haczin şirkete tebliğ ile gerekleştiiğini göstermektedir.

Esasen TTK m. 133/2 hükmü, anonim şirketlerdeki çıplak pay haczini düzenleyen İİK'nın 94. maddesinde yer alan; “Bu haczin şirket pay defterine işlenmesi zorunludur; ancak haciz, şirket pay defterine işlenmemiş olsa bile şirkete tebliğ tarihinde yapılmış sayılır.” hükmünden farklı bir düzenlemedir. Aynı konuda hem TTK'da hem İİK'da yer alan kanun maddeleri, uygulamada şirket hisselerinin taşınır hazine göre mi yoksa İİK m. 94'teki haciz prosedürüne göre mi yapılması konusunda çelişki yaratmaktadır. Buna göre 6102 sayılı TTK m. 133/2 de yer alan “Haciz istek üzerine pay defterine işlenir.” hükmü İİK m. 94'te yer alan ancak yazım şekli ile tereddüt doğuran, aynı zamanda İİK'nın mahiyetine uygun düşmeyen bir düzenleme yerine hem açık ifade tarzı hem de olayın içeriği açısından daha yeni bir düzenlemedir⁵⁰. Ancak TTK'daki bu düzenleme ile İİK m. 94'te yer alan düzenleme arasındaki çelişkinin giderilmesi açısından TTK'daki düzenlemeye paralel olarak İİK m. 94'te de aynı yönde bir düzenleme yapılması gerekmektedir⁵¹.

Limited şirket ortağının getirdiiği veya getirmeyi vaat ettiği sermaye borcu şirket malvarlığına dâhil bir alacak hakkıdır. Limited şirketten alacaklı olan birinin, borçlu ortağın şirkete getirdiiği veya getirmeyi taahhüt ettiği sermaye borcu nedeniyle şirkete İİK m. 89'a göre ihbarname göndermesi mümkündür⁵². Zira İİK'nın 89. maddesi gereğince borçlunun üçüncü kişideki alacağına haczi mümkündür. Limited şirketin kendisine sermaye borcu olan ortağından olan alacağını bu bağlamda limited şirketten alacaklı olan başka birisinin İİK m. 89 hükmüne göre takibe koyması mümkün olmalıdır. Mevzuatta İİK'nın 89. maddesinin sermaye alacaklarına veya borçlarına uygulanmasını engelleyen bir kural mevcut olmadığına göre, sermaye

⁵⁰ Türk Ticaret Kanunu m. 133/2'de anonim şirket paylarının haczinde bu haczin istek üzerine sadece pay defterine işleneceğinin belirtilmesi ile yetinilmesi ve İİK m. 94'te olduğu gibi ayrıca haczin ticaret siciline bildirilmesiyle bunun sonuçlarına yönelik hükümlere yer verilmemesi isabetli olmuştur. Ancak yapılan bu düzenlemenin İİK m. 94/1'de öngörülen anonim ortaklık çıplak paylarına ilişkin hükümleri zımnen ilga edip etmediği, üzerinde yeni tartışılacak sorunlardan biridir. Bkz. KENDİGELEN, Yenilikler, s. 129.

⁵¹ TOPUZ, s. 293 vd.; DÖNMEZ, s. 403.

⁵² Gökçen TOPUZ, **Limited Şirketin Sermaye Alacağına Haczi**, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, Ankara-2010, (s.2105–2113), s. 2110; İYİLİKLİ, s. 176.

alacaklarının da haczi mümkün olmalıdır⁵³. Bununla birlikte diğer bir görüşe göre ise bu mümkün değildir. Çünkü limited şirketten alacaklı olan biri, şirket malvarlığı aktifinde yer alan ancak henüz ödenmemiş ortağın sermaye payının tahsil edilmesini şirket yönetiminden veya tasfiye memurundan beklemelidir. Bu durumda şirket alacaklısının, sermaye borcunu ödemiş ortağı doğrudan doğruya dava ve takip hakkı olmamalıdır⁵⁴. Zira sermaye koyma borcu iç ilişki ile ilgilidir⁵⁵.

Bu konuyla ilgili Yargıtay kural olarak, şirket borcundan dolayı şirket ortağının şirkete göre üçüncü kişi sayılamayacağı gerekçesi ile şirketin kendi ortağına karşı giriştiği takipte İİK m. 89 yolu ile haciz ihbarnamesi gönderemeyeceğini ifade etmiş ise de⁵⁶, ortakların, şirkete sermaye borcu gibi şahsi borçları bulunması halinde, 3. kişilerin şirket ortağına İİK m. 89/1'e dayalı haciz ihbarnamesi çıkarılabilesine imkân tanımıştır⁵⁷.

⁵³ ÇAMOĞLU, s. 62; UYAR, Haciz, s. 441; Seniha DAL, **Yeni Türk Ticaret Kanunu'na göre Limited Şirketler Hukuku El Kitabı**, İstanbul-2013, s. 13.

⁵⁴ Sermaye şirketleri ile kooperatiflerde şirket alacaklılarının, ödenmemiş sermaye borcu dolayısıyla ortaklara müracaat hakkı yoktur. Zira sermaye koyma borcu iç ilişki ile ilgilidir. Bu itibarla bu şirketlerde ortakların dış ilişkide sorumlulukları ikinci derecede dahi söz konusu değildir. Anonim şirkette sermaye koyma borcunun yerine getirilmesini yalnız yönetim kurulu talep edebilir (6762 sayılı TTK 405-408). Şirket alacaklısı alacağını şirketten tahsil edemez ise şirketin iflâsını talep edebilir. Limited şirketlerde de durum anonim şirketlerdeki benzemektedir (6762 sayılı TTK m. 532/3). Bkz. İYİLİKLİ, s. 176.

⁵⁵ KARAYALÇIN, s. 83; İYİLİKLİ, s. 177.

⁵⁶ "Ticari sicil gazetesi fotokopisinden şikâyetçi Osman Tüysüz'ün takip borçlusu şirket ortaklarından bulunduğu tartışmasızdır. İİK'nın 89. maddesinde takip borçlusunun, üçüncü şahıs nezdinde bulunan hak ve alacakları ile menkul mallarının haczedilebileceği düzenlenmiştir. Somut olayda İİK m. 89/1 gereğince haciz ihbarnamesi gönderilen şirket ortağı Osman Tüysüz, borçlu şirket yönünde üçüncü kişi sayılamayacağından sözü edilen haciz ihbarnamesi hukuki sonuç doğurmaz. Yasanın emredici kuralına aykırı olarak yapılan işlemler, kamu düzeniyle ilgili bulunduğundan, İİK'nın 16/2 maddesi uyarınca süresiz şikâyete tabiidir. İcra mahkemesince şikâyetin kabulüne karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde reddine dair hüküm tesisi isabetsizdir." Yargıtay 12. HD 2008/12445E.; 2008/16262K.; 22.09.2008 T.,Kazancı İçtihat Bilgi Bankası.

⁵⁷ "Davacılar vekili müvekkillerinin ortağı oldukları dava dışı Aygar Oto İnş. Ticaret Ltd. Şti. aleyhine davalı tarafından başlatılan icra takibinde, müvekkillerine İİK'nın 89/1-2 maddeleri uyarınca bir ve ikinci haciz ihbarnameleri gönderildiğini, ancak ihbarnamelerden haberdar olunmadığından itiraz edilemediğini daha sonra İİK'nın 89/3 gereğince üçüncü haciz ihbarnamesi çıkarıldığını, oysa müvekkillerinin takip borçlusu şirkete herhangi bir borçlarının bulunmadığını ve anılan şirketin ortağı olduklarını, bu nedenle müvekkillerine haciz ihbarnamesi tebliği edilemeyeceği belirterek, borçlu olmadıklarının tespitine ve %40 tazminata karar verilmesini talep ve dava etmiştir. Davalı vekili, davanın takip borçlusu şirkete yönetilmesi gerektiğini yasal on beş günlük hak düşürücü süre içerisinde açılmadığını, davacıların takip borçlusu şirkete olan borçlarına istinaden haciz ihbarnameleri gönderildi-

Bize göre de doktrindeki görüşe paralel olarak, Şirket ortağının Şirket tüzel kiŐiliđine borcu olması, yani Şirket tüzel kiŐiliđinin, Şirket ortağında mal, hak ve alacağının bulunması halinde bu alacak kalemleri Şirketin Şahsi alacaklıları tarafından TTK m. 133/3 ve İİK m. 89 uyarınca haczedilebilmelidir. Bu hususta TTK m. 133/3 düzenlemesi limited Şirket ortağından alacaklı olanlara alacaklarını, ortağın Şirketten olan diğer alacaklarından da alabilme ve bunun için haciz yaptırabilme yetkisini vermektedir. Bununla birlikte Şirket borçlarından dolayı kural olarak ortaklık tüzel kiŐiliđinin sorumlu olması, ortağın, ortaklık tüzel kiŐiliđine göre nc kişi sayılıp sayılmaması ile ilgili değildir. Bizatihi ortak, Şirket tüzel kiŐiliđine göre nc kiŐidir. Bu bağlamda ortaklığın, ortaklardan Şahsi alacağının bulunması halinde Şirket ortağına bu alacaklar için nc kişi sıfatıyla haciz ihbarnamesi gnderebilmelidir⁵⁸.

V. HACZEDİLEN PAYIN PARAYA ÇEVİRİLMESİ

Haciz yoluyla takipte asıl amaç, borçlunun süresi içinde rızası ile borcunu ödemediği takdirde, haczedilen malın icra dairesi aracılığıyla paraya çevrilmesi ve bu yolla elde edilen satış bedelinin alacaklıya ödenmesidir. Borçlunun gerek İİK m. 94'e göre ortaklık hissesi gerekse de ortaklık hissesi haczi yapılmadan sadece İİK m. 89'a göre kâr payı veya tasfiye payı haczedilmiş olsun paraya çevirme taşınırların paraya çevrilmesi hükümlerine göre yapılacaktır⁵⁹.

đini belirterek davanın reddini istemiŐtir. Mahkemece, iddia, savunma ve toplanan delillere göre menfi tespit davasının süresinde açıldığı, İİK'nın 89. maddesine, haciz ihbarnameleri düzenlenerek tebliğ edilen davacıların takip borçlusu Şirketin ortakları olup nc kişi konumunda buldukları bu nedenle Şirket borcundan dolayı Şirket ortağı olan davacılar karşı İİK'nın 89. maddesine dayanılarak haciz ihbarnamesi gnderilemeyeceği, davacıların takip alacaklısı davalı Şirkete borçları olmadığı gerekÇesiyle davanın kabulüne, Őartları oluŐmayan kötü niyet tazminat talebinin reddine karar verilmiŐ, hüküm davalı vekilince temyiz edilmiştir. Kural olarak dava dışı Şirketin borcundan dolayı nc Şahsi konumunda olmayan Şirket ortaklarına baŐvurulamaz ise de; ortakların Şirkete Şahsi borçları bulunması halinde, anılan alacaklar yönünden, İİK'nın 89. maddesine göre ortaklara haciz ihbarnamesi çıkarılması olanaklıdır". Yargıtay 19. HD., 2006/12000 E., 2007/4475 K., 04.05.2007 T., Kazancı İçtihat Bilgi Bankası.

⁵⁸ Şirkete karşı haciz yoluyla takipte ortakların bakiye sermaye borçları Şirket bakımından bir alacak hakkı olduğu için, ortaklar ödemedikleri sermaye oranında İİK'nın 89. maddesi anlamında borçlunun borçlusu konumunda olup haciz yoluyla takibe maruz kalabilirler. Zira Şirket ortakları da sermaye borcu bakımından Şirketin borçlusu konumundadır. Limited Şirkete ortaklarca taahhüt edilmiş olup da henüz ödenmemiş olan sermaye alacağı da, Şirket bakımından bir alacak hakkı olup, haczedilebilir. Bkz. İYİLİKLİ, s. 177 vd.; TOPUZ, Sermaye Alacağının Haczi, s. 2112.

⁵⁹ KURU, El kitabı, s. 636; ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ, s. 316.

Borçlunun üçüncü kişilerden olan alacaklarının paraya çevrilmesi bakımından İİK m. 89, İİK m. 106 ve İİK m. 120’de birbirini tamamlayıcı düzenlemeler mevcuttur⁶⁰. Ayrıca İİK’nın 114. maddesinin birinci fıkrası gereğince, taşınır hükmünde sayılan şirket hisseleri kural olarak açık artırma yolu ile satılır. Ancak İİK’nın 119. maddesindeki hallerden birinin söz konusu olması halinde satış pazarlıkla da yapılabilir⁶¹.

Haczedilen limited şirket hissesinin paraya çevrilmesi de diğer malların paraya çevrilmesi usulünde olduğu gibi kural olarak talep üzerine gerçekleşir. Paraya çevirme talebi alacaklı tarafından yapılabileceği gibi, borçlu da bu yönde talepte bulunabilir. Bunun için paraya çevirme (satış) giderlerinin icra vезnesine yatırılmış olması gerekir. Haczedilen hisse payı için paraya çevirme talebi kural olarak haczin kesinleşmesi halinde bulunulabilir. Satış talebi belli süre içinde icra dairesinden istenmelidir. Bu süre taşınırlarda hacizden itibaren altı ay, taşınmazlarda ise bir yıldır (İİK m. 106). Buna göre borçlunun haczedilen limited şirket hissesinin paraya çevrilmesi, altı ay içerisinde haczi gerçekleştiren icra dairesinden istenmelidir. Bu süre hak düşürücü nitelikte olup, süresi içinde paraya çevirme talebinde bulunulmadığı takdirde borçlunun limited şirket hissesi üzerinde gerçekleştirilen haciz işlemi düşer. Bu durumda

⁶⁰ İİK m. 121’de de borçlunun haczedilen hissesinin satışına ilişkin düzenleme yer almaktadır. İİK m. 121’in konu başlığı her ne kadar intifa hakkı ve hisse satışı olmasına rağmen bu konuyu düzenleyen 121. maddenin kenar başlığı ‘paraya çevirmenin diğer tarzı, iştirak halinde mülkiyet hisseleri’dir. Ayrıca madde içindeki sayımda sınırlayıcı değildir. Bu sebeple taşınır taşınmaz mallarla alacaklar dışındaki diğer haklar 121. madde hükümlerine göre ‘Bir intifa hakkı veya taksim edilmemiş bir miras veya bir şirket yahut iştirak halinde tasarruf olunan bir mal hissesi gibi yukarıki maddelerde gösterilmeyen başka nevi malların satılması lazım gelirse icra müdürü satışın nasıl yapılacağını icra mahkemesinden sorar. İcra mahkemesi, yerleşim yerleri malûm olan alakadarları davet ve gelenlerini dinledikten sonra açık artırma yaptırabileceği gibi satış için bir memur da tayin edebilir, yahut iktiza eden diğer bir tedbiri alabilir.’ Hükmü göz önünde bulundurularak paraya çevrilebilir. Ancak 6102 sayılı TTK m. 133 hükmü senede bağlanmış olsun olmasın tüm payların haczinde taşınırlara ilişkin hükümlerin uygulanacağını belirttiği için ve İİK m. 121 hükmü özellikle iştirak halindeki hisse paylarının paraya çevrilmesini esas aldığı için limited şirket hissesinin paraya çevrilmesinde de taşınırlara ilişkin hükümlere müracaat edilecektir.

⁶¹ ARSLAN/YILMAZ/TAŞPINAR AYVAZ, s. 312; PEKCANITEZ/ATALAY/ SUNGURTEKİN ÖZKAN/ ÖZEKES, s. 205; İİK m. 119’a göre pazarlıkla satış ancak bütün alakadarlar isterse, borsa veya piyasada fiyatı bulunan kıymetli evrak veya diğer mallar için o günün piyasasında mukarrer fiyat teklif edilirse, artırmada maden kıymetini bulmamış olan altın ve gümüş eşyaya bu kıymet verilirse, 113. maddenin ikinci fıkrasında gösterilen haller bulunursa, mahcuz malın tahmin edilen değeri birmilyar lirayı geçmezse yapılabilir. Pazarlıkla satış bir cebri icra işlemi olup, bu satış hakkında TBK’nın sözleşmelere ilişkin hükümleri değil, kural olarak İİK hükümleri uygulanır. Pazarlıkla satış halinde mülkiyet teslim ile alıcıya geçer.

yeniden paraya çevirme istenebilmesi için yenileme talebinde bulunulması gereklidir (İİK m. 110)⁶².

İcra dairesi, limited Şirket hissesinin paraya çevrilmesi talebinden itibaren iki ay içerisinde paraya çevirme iŐlemini tamamlamak zorundadır (İİK m.112/I). Bu süre düzenleyici bir süre olup, buna uyulmaması icra müdürünün disiplin sorumluluğunu doğurur. İİK m. 119 gereğince pazarlıkla satışın gerçekleŐebilmesi için bütün alkadarlar istemesi, borsa veya piyasada fiyatı bulunan kıymetli evrak veya diğer mallar için o günün piyasasında mukarrer fiyatın teklif edilmesi, artırmada maden kıymetini bulmamış olan altın ve gümüş eşyaya bu kıymetin verilmesi, 113 nc maddenin ikinci fıkrasında gösterilen hallerden birinin bulunması veya mahcuz malın tahmin edilen değerinin bir milyar TL'yi geçmesi Őartları bulunmaktadır. İlgililer pazarlıkla satışın bazı koŐullara bağlı olarak yapılmasını da isteyebilirler. Örneğin malın belli bir bedelden aŐaĐıya satılmamasını veya bedelin belli bir miktarının peşin verilmesini isteyebilirler⁶³.

Açık artırma usulü ile satıŐta İİK'daki ihale hükümleri uygulanır. Açık artırma ile satış için öncelikle bazı hazırlık tedbirleri alınır. Bu tedbirlerin baŐında açık artırma ilnı gelir. İlannda birinci ve ikinci artırmının yapılacağı yer, gün ve saat daha önceden iln edilir (İİK m. 114/1). Bu unsurlardan birinin bulunmaksızın ihalenin yapılması halinde, ihalenin feshi Őikyet yolu ile istenebilir. İlanın Şekli, artırmının tarzı, yer ve gn ve gazete ile yapılıp yapılmayacağı icra dairesi tarafından ilgililerin menfaatlerine en uygun Şekilde belirlenerek iln edilir. İlanın yurt düzeyinde yayımlanan bir gazete ile yapılmasına karar verilmesi hlinde bu iln, satış talebi tarihinde tirajı elli binin (50.000) zerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biriyle yapılır (İİK m. 114/2). Satış ilanı elektronik ortamda da yapılır (İİK m. 114/3). Açık artırmaya elektronik ortamda teklif verme yoluyla baŐlanır. Elektronik ortamda teklif verme, birinci ihale tarihinden on gün önce baŐlar, ihalenin tamamlanacağı günden önceki gün sonunda sona erer; ikinci ihalede ise elektronik ortamda teklif verme birinci ihaleden sonraki beŐinci gün baŐlar, en az on gün sonrası için belirlenecek ikinci ihalenin tamamlanacağı günden önceki gün sonunda sona erer. Elektronik ortamda verilecek teklifler haczedilen

⁶² PEKCANITEZ/ ATALAY/ SUNGURTEKİN ÖZKAN/ ÖZEKES, s. 198; ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ, s. 306.

⁶³ Ramazan ARSLAN, **İcra İflas Hukukunda İhale ve İhalenin Feshi**, Ankara-1984, s. 40; İİK m. 119. maddedeki parasal sınır 2019 yılı için 4.560 TL olarak belirlenmiŐtir.

malın tahmin edilen kıymetinin yüzde ellisinden az olamaz; teklif vermeden önce, haczedilen malın tahmin edilen kıymetinin yüzde yirmisi nispetinde teminat gösterilmesi zorunludur (İİK m. 114/4).

Satışa çıkarılan taşınır üzerinde hakkı olan alacaklının alacağı yukarıdaki fıkrada yazılı oranda ise artırmaya iştiraki halinde ayrıca pey akçesi ve teminat aranmaz (İİK m. 114/5).

Birinci ve ikinci ihale icra memuru tarafından, ilanda belirlenen yer, gün ve saatte, elektronik ortamda verilen en yüksek teklif üzerinden başlatılır. Satışa çıkarılan mal üç defa bağırıldıktan sonra, elektronik ortamda verilen en yüksek teklif de değerlendirilerek, en çok artırana ihale edilir. Şu kadar ki, artırma bedelinin malın tahmin edilen bedelinin yüzde ellisini bulması ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan diğer alacaklar o malla temin edilmişse bu suretle rüçhanı olan alacakların mecmuundan fazla olması ve bundan başka paraya çevirme ve paraların paylaşılması masraflarını aşması gerekir.

Birinci ihalede, alıcı çıkmazsa veya bu maddede yazılı miktara ulaşılmazsa satış icra memuru tarafından geri bırakılır. İkinci ihalede, alıcı çıkmazsa veya bu maddede yazılı şartlar gerçekleşmezse satış talebi düşer.

Satış peşin para ile yapılır. Ancak icra memuru ihale alıcısına yedi günü geçmemek üzere bir mühlet verebilir. Daire dışında tahsil edilen paralar en geç tahsilatın yapıldığı günü takip eden ilk iş günü çalışma saati sonuna kadar banka hesabına yatırılmak üzere, icra veya mahkeme kasalarında muhafaza edilir. Satılan mal ihale kesinleşmeden teslim olunmaz. İhaleye katılıp daha sonra ihale bedelini yatırmamak suretiyle ihalenin feshine sebep olan tüm alıcılar ve kefilleri, teklif ettikleri bedel ile son ihale bedeli arasındaki farktan ve diğer zararlardan ve ayrıca temerrüt faizinden müteselsilen sorumludurlar. İhale farkı ve temerrüt faizi ayrıca hükme hacet kalmaksızın dairece tahsil olunur. Bu fark, varsa öncelikle teminat bedelinden tahsil olunur⁶⁴.

VI. İCRA YOLU İLE PARAYA ÇEVİRİLEN LİMİTED ŞİRKET PAYININ İHALEYİ KAZANAN KİŞİYE DEVRİ

İcra ve İflas Kanunu m. 118 hükmüne göre satışı yapılan taşınır malların teslimi ihale kesinleştikten sonra yapılır. Ancak limited şirket hissesinin satışında ortada fiziki bir hisse senedi yoktur. Bu nedenle hisse senedinin

⁶⁴ ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ, s. 311 vd.; PEKCANİTEZ/ ATALAY/ SUN-GURTEKİN ÖZKAN/ ÖZEKES, s. 204 vd.; KURU, El Kitabı, s. 624 vd.

ihale alıcısına teslimi taşınır bir malın teslimi gibi olmaz. Bu bağlamda limited şirket hisselinin ihale yolu ile en yüksek bedeli teklif eden alıcıya ihale edilmesi üzerine icra dairesinin yapması gereken işlemler konusunda kanunda açıklık yoktur. Bu durumda İİK m. 135'te düzenlenen taşınmazlara ilişkin tescili düzenleyen hükümler burada da kıyasen uygulanabilir⁶⁵. Buna göre limited şirket hisselinin ihale alıcısı adına tescil edilmesi için şirkete müzekkere yazılarak payın ihale alıcısı adına pay defterine şerh verilerek tescili istenebilir. Satışı gerçekleştiren icra dairesi bu işlemle birlikte ticaret siciline de müzekkere yollayarak şirket ortağının hacizli payının satıldığını ve payın ihaleyi kazanan yeni alıcı adına tescilinin yapılmasını isteyebilir. Ticaret siciline icra dairesi tarafından gönderilecek müzekkere ile yapılacak tescil talebi sicil kayıtlarının son pay durumuna uygun olarak sicilin düzeltilmesini ve güncellenmesini sağlar. Aynı zamanda bu bildirim alıcının haklarının korunmasını, yapılacak genel kurullara katılımını, oy hakkını kullanmasını kötü niyetli girişimlerin önlenmesini sağlayıcı niteliktedir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 596. maddesinde de limited şirket hisselinin icra yoluyla başka bir alıcıya geçmesi haline ilişkin özellikle şirketin mevcut hissedarlarının hak ve yükümlülüklerine ilişkin düzenleme mevcuttur. Maddeye göre, esas sermaye paylarının, miras, eşler arasındaki mal rejimine ilişkin hükümler veya icra yoluyla geçmesi halinde, tüm haklar ve borçlar, genel kurulun onayına gerek olmaksızın, esas sermaye payını iktisap eden kişiye geçer. Şirket, iktisabın öğrenilmesinden itibaren üç ay içinde esas sermaye payının geçtiği kişiyi onaylamayı reddedebilir. Bunun için, şirketin, payları kendisi veya ortağı hesabına ya da kendisi tarafından gösterilen üçüncü bir kişinin hesabına, gerçek değeri üzerinden devralmayı, payın geçtiği kişiye önermesi şarttır. Red kararı, devrin gerçekleştiği günden itibaren geçerli olmak üzere geriye etkilidir. Red, bu konudaki kararın verilmesine kadar geçen süre içinde alınan genel kurul kararlarının geçerliliğini etkilemez. Söz konusu maddede limited şirkete, icra yoluyla hisselin kazanılmasının öğrenilmesinden itibaren üç ay içinde hisseyi edinen kişiyi reddetme hakkı tanınmıştır. Ancak limited şirketin bu hakkını kullanabilmesi için, hisseyi edinen kişiye hisselin gerçek değerini önermesi şarttır. Hisselin gerçek değerinin önerilmesi halinde, hisseyi cebri icra yoluyla edinen kişinin bu talebi reddetme hakkı söz konusu olamaz⁶⁶.

⁶⁵ DÖNMEZ, s. 224.

⁶⁶ TOPUZ, s. 319.

VII. İCRA YOLU İLE LİMİTED ŞİRKET PAYINI DEVRALAN PAYDAŞIN DURUMU

Limited şirket hissesini icra yolu ile satın alan ihale alıcısı ihaleyi kazandığı andan itibaren adına henüz teslim veya tescil işlemi yapılmaya dahi İİK m. 131 gereği pay sahipliği sıfatına dayalı olarak mali ve idari haklardan yararlanabilir. Buna ilişkin düzenleme TTK m. 425'te yer almaktadır. TTK m. 425'e göre payı ihale ile alan kimse paylarından doğan haklarını kullanmak için, genel kurula kendisi katılabileceği gibi, pay sahibi olan veya olmayan bir kişiyi de temsilcisi olarak genel kurula yollayabilir. Zira satış sözleşmesinden farklı olarak cebri icrada açık artırmada taşınır bir mal alan kişi, onun mülkiyetini ihale anında kazanır (TBK m. 279, İİK m. 134/1)⁶⁷.

Limited şirket hissesini icra takibi sonucunda açık artırma sonucunda alan yeni paydaş limited şirket genel kurul kararlarına karşı TTK m. 446'da düzenlenen haklardan yararlanabilir. TTK m. 446 hükmü gereğince a) Genel kurul Toplantısında hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten, b) Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri, c) Yönetim kurulu, d) Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri, iptal davası açabilir'. Yeni paydaşa bu bağlamda TTK m. 446 hükmü gereğince iptal davası açabilecektir.

Limited şirket hissesini ihale ile alan paydaş TTK m. 437'nin ortaklara sunduğu haklardan da yararlanabilir. Madde gereğince; finansal tablolar, konsolide finansal tablolar, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, denetleme raporları ve yönetim kurulunun kâr dağıtım önerisi, genel kurulun toplantısından en az onbeş gün önce, şirketin merkez ve şubelerinde, limited şirket hissesini icra yolu ile satın alan yeni paydaşın incelemesine hazır

⁶⁷ ARSLAN, s. 55; Mülkiyetin intikali (ihale) ile birlikte, o malın nef i ve hasarı da alıcıya geçer. Yani, ihale tarihinden sonra, mal henüz alıcıya teslim edilmeden önce telef (meselâ yanmış) olsa, bunun sonucuna alıcı katlanmak zorundadır. İhale ile mülkiyet alıcıya geçerse de, ihale kesinleşmeden satılan mal alıcıya teslim edilmez (İİK m. 118/1, c. 3); KURU, El Kitabı, s. 629 vd.; ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ, s. 312 vd.; PEKCANITEZ/ ATALAY/ SUNGURTEKİN ÖZKAN/ ÖZEKES, s. 205 vd.

bulundurulmalıdır. Bunlardan finansal tablolar ve konsolide tablolar bir yıl süre ile merkezde ve şubelerde pay sahiplerinin bilgi edinmelerine açık tutulur.

Limited şirket hissesini icra yolu ile satın alan yeni paydaş, gideri şirkete ait olmak üzere gelir tablosuyla bilançonun bir suretini isteyebilir. Bununla birlikte paydaş genel kurulda, yönetim kurulundan, şirketin işleri, denetçilerden denetimin yapılma şekli ve sonuçları hakkında bilgi de isteyebilir. Bilgi verme yükümü, TTK 200. madde çerçevesinde şirketin bağlı şirketlerini de kapsar. Verilecek bilgiler, hesap verme ve dürüstlük ilkeleri bakımından özenli ve gerçeğe uygun olmalıdır. Pay sahiplerinden herhangi birine bu sıfatı dolayısıyla genel kurul dışında bir konuda bilgi verilmişse, yeni paydaşın istemde bulunması üzerine aynı bilgi, gündemle ilgili olmasa da aynı kapsam ve ayrıntıda verilir. Bu hâlde yönetim kurulu bu maddenin üçüncü fıkrasına dayanamaz.

Bilgi verilmesi, sadece, istenilen bilgi verildiği takdirde şirket sırlarının açıklanacağı veya korunması gereken diğer şirket menfaatlerinin tehlikeye girebileceği gerekçesi ile reddedilebilir. Şirketin ticari defterleriyle yazışmalarının, pay sahibinin sorusunu ilgilendiren kısımlarının incelenebilmesi için, genel kurulun açık izni veya yönetim kurulunun bu hususta kararı gerekir. İzin alındığı takdirde inceleme bir uzman aracılığıyla da yapılabilir⁶⁸.

Bilgi alma veya inceleme istemleri cevapsız bırakılan, haksız olarak reddedilen, ertelenen ve bu fıkra anlamında bilgi alamayan limited şirket hissesini icra yolu ile satın alan yeni paydaş, reddi izleyen on gün içinde, diğer hâllerde de makul bir süre sonra şirketin merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesine başvurabilir. Başvuru basit yargılama usulüne göre incelenir. Mahkeme kararı, bilginin genel kurul dışında verilmesi talimatını ve bunun şeklini de içerebilir. Mahkeme kararı kesindir⁶⁹.

Limited şirket hissesini icra yolu ile satın alan yeni paydaşın bilgi alma ve inceleme hakkı, esas sözleşmeyle ve şirket organlarından birinin kararıyla kaldırılmaz ve sınırlandırılmaz.

⁶⁸ Oğuz ATALAY, **Anonim Şirketlerde Bilgi Alma ve İnceleme Haklarının Mahkeme Aracılığıyla Kullanılması**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Hakan PEKCANİTEZ'e Armağan, C. 16, Özel Sayı 2014, s. 53-76 (Basım Yılı: 2015) s. 64. vd.

⁶⁹ DÖNMEZ, s. 224.

SONUÇ

Ülkemizde son yıllarda gerçekleşen kanun reformlarının önemli bir parçası olan Türk Ticaret Kanunu düzenlemesi ile şirketler hukukunda önemli yenilikler yapılmıştır. Bu yenilikler arasında limited şirket hisselerinin haczine ilişkin hükümler de bulunmaktadır. 6102 sayılı TTK'da 'Ortakların Kişisel Alacaklıları' başlığı altında kaleme alınan 133. madde düzenlemesi, şirket hisselerinin haczine ilişkin önemli değişiklikler içermektedir.

Yeni düzenlemeye göre, sermaye şirketlerinde alacaklılar, alacaklarını, o ortağa düşen kâr veya tasfiye payından alabilecekleri gibi, borçlularına ait olan, senede bağlı olan veya olmayan payların, İİK'nın taşınırlara ilişkin hükümleri uyarınca haczedilmesini ve paraya çevrilmesini isteyebilirler. Haciz, talep halinde pay defterine işlenir. Bunun dışında, alacaklılar, tüm ticaret şirketlerinde alacakları için, ortağın şirketten olan diğer alacaklarından da alabilme ve bunun için haciz yaptırabilme yetkisine de haizdirler. Yapılan bu değişiklik sonucu, sermaye şirketi olan limited şirketlerde ortaklardan birinin kişisel alacaklısına, eski TTK'nın 145. maddesinin aksine, ortağın ortaklık payının haczini ve paraya çevrilmesini isteme hakkı tanınmıştır. Buna göre limited şirket ortak payları (hisseleri) artık şirketin feshi istenmeden haczedilebilecektir.

Türk Ticaret Kanunu m. 133 ile getirilen diğer bir yenilik, haczin ve paraya çevrilmenin hangi hükümlere göre yapılabileceğinin açıklığa kavuşturulmasıdır. Buna göre limited şirketlerde borçlu ortağın payı İİK'nın taşınırlara dair hükümlerine göre haczedilecektir. Bu durumda, icra müdürlüğü, alacaklı tarafından borçlunun üçüncü kişi limited şirketteki hissesinin haczi istendiğinde, borçlunun hisse hakları şirkete haciz yazısı tebliğ olunarak haczedilebileceği gibi icra memuru şirket merkezine bizzat giderek, haczi şirkete tebliğ etmek ve pay defterine işlenmesini sağlamak suretiyle bu hususu tutanakla tespit ederek çıplak pay haczini yapabilecektir.

Türk Ticaret Kanununda limited şirket payına ilişkin 593/2 maddesinde yapılan bir diğer yenilikle limited şirketlerde, esas sermaye payının, ispat aracı olan bir senede veya nama yazılı senede bağlanabilmesine imkân tanınmıştır. Madde gerekçesinde, esas sermaye payını içeren nama yazılı senet çıkarılmasının, paya devir ve dolayısıyla dolaşım kolaylığı sağlamayacağı, TTK m. 595 vd. hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiş ve bu olanağın, limited şirket esas sermaye payını, anonim şirket payına dönüştürmeyeceği

ve bu tip paylara yaklaştırmayacağı, bilakis sadece ispat ile ilgili olarak gereğinde payın devrinde bazı kolaylıklar sağlayabileceği belirtilmiştir. Buna göre, limited şirketlerde pay senetleri birer ispat vasıtası niteliğindedir. Dolayısıyla pay senedinin teslimi ile ortaklık hakkı devir ve temlik edilemez ve yine aynı sebeple bu haklar üzerine rehin ve haciz konulamaz. Pay senetlerinin kazanılması ile sermaye payı devralınmış olmaz. Esas sermaye payının devredilebilmesi TTK'nın 595 ve 596. maddesi hükümleri şartlarında mümkün olacaktır. Buna göre pay senedinin teslimi ortaklık hakkının devrini sağlamadığından, pay senedinin haczedilmesi borçlunun, limited şirketteki ortaklık payının haczedildiği sonucunu doğurmaz. Limited şirket ortağının ortaklık payı, İİK m. 94 gereğince limited şirkete haciz yazısının tebliği ile haczedilebilir. Bunun haricinde icra memurunun mahalline (şirket merkezine) bizzat giderek, haczi şirkete tebliğ etmesi ve bunun pay defterine işlenmesi halinde de (bu durum tutanakla tespit ettirilerek) pay haczinin yapılması mümkündür. Bu bağlamda borçlunun sadece kâr ve tasfiye payı haczedilecek ise İİK'da taşınırın haczine ilişkin İİK m. 89 hükmü uygulanabilecekken nama yazılı olsun veya olmasın hisse (çıplak) payının haczinde ise İİK m. 94 uygulanacaktır. Özellikle limited şirketlerde TTK m. 593/2' ye göre sadece ispat vasıtası şeklinde çıkarılan senetlerin taşınır gibi m. 89 gereğince haczi mümkün değildir. Bu konuda TTK m. 133 ile İİK m. 94 arasındaki çelişkinin giderilmesi açısından düzenleme yapılması yerinde olacaktır.

6102 sayılı TTK'nın 133/2 maddesinde yer alan yeni düzenlemeye göre haczedilen limited şirket hissinin paraya çevrilmesi işlemi haciz ister İİK m. 89 isterse de İİK m. 94 hükmüne göre yapılmış olsun, taşınırın paraya çevrilmesine ilişkin İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre yapılır. TTK m. 596 ile limited şirkete, icra yoluyla hissinin kazanılmasının öğrenilmesinden itibaren üç ay içinde hisseyi edinen kişiyi reddetme hakkı tanınmıştır. Ancak limited şirketin bu hakkını kullanabilmesi için, hisseyi edinen kişiye hissinin gerçek değerini önermesi şarttır. Hisselin gerçek değerinin önerilmesi halinde, hisseyi cebri icra yoluyla edinen kişinin bu talebi reddetme hakkı yoktur.

KAYNAKÇA

- ALBAYRAK, Hakan: **Türk Ticaret Kanunu'nun 5. Yıl Sempozyumu Limited Şirket Hisse Haczi Konulu Tebliğ**, Ankara-2017.
- ARSLAN, İbrahim: **Şirketler Hukuku Bilgisi**, Konya-2010.
- ARSLAN, Ramazan/ YILMAZ, Ejder/ TAŞPINAR AYVAZ, Sema: **İcra ve İflâs Hukuku**, 3. Baskı, Ankara-2017.
- ARSLAN, Ramazan: **İcra İflas Hukukunda İhale ve İhalenin Feshi**, Ankara-1984.
- ARSLANLI, Halil/ DOMANIÇ, Hayri: **Türk Ticaret Kanunu Şerhi**, C.III, İstanbul-1989.
- ATALAY, Oğuz: **Anonim Şirketlerde Bilgi Alma ve İnceleme Haklarının Mahkeme Aracılığıyla Kullanılması**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Hakan PEKCANİTEZ'e Armağan, C. 16, Özel Sayı 2014 (Basım Yılı: 2015) (s. 53-76).
- ATALI, Murat/ ERMENEK, İbrahim: **İcra İflas Hukuku**, Ankara-2018.
- BEŞOK, Başak: **Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklıkta Ortağın Ortaklıktan Çıkması ve Çıkarılması**, İstanbul-2010.
- BİLGİLİ, Fatih/ DEMİRKAPI, Ertan: **Ticaret Hukuku Dersleri**, Bursa-2012.
- ÇAĞA, Barbaros: Limited Şirkette Ortaklık Payının Devri, **BATİDER**, C.VII, 1974/3. (s. 581-602)
- ÇAMOĞLU, Ersin: İsviçre, Alman ve Türk Hukuklarında Limited Ortağın Sınırlı Sorumluluğu İlkesinin Anlamı ve Nitelikleri, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C.XXXVIII, s. 1-4, İstanbul-1973. (s. 499-519)
- ÇAMOĞLU, Ersin: Limited Ortaklığın Sermaye Alacaklarının Haczi, **BATİDER**, C. 6, S. 1, 1971, (s. 57-68).
- DAL, Seniha: **Yeni Türk Ticaret Kanunu'na göre Limited Şirketler Hukuku El Kitabı**, İstanbul-2013.
- DÖNMEZ, Murat: **Anonim ve Limited şirketlerde Hisse Haczi ve Paraya Çevrilmesi**, İstanbul-2011.
- İYİLİKLİ, Ahmet Cahit: **Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi**, Ankara-2011.

- KARAYALÇIN, Yaşar: **Ticaret Hukuku, Şirketler Hukuku, C.II**, Ankara-1973.
- KENDİGELEN, Abuzer: **6102 sayılı TTK Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler**, İstanbul-2011. (Kendigelen, Yenilikler)
- KENDİGELEN, Abuzer: Limited Şirket Paylarının Haczi, **GSÜHFD**, (Prof. Dr. Kemal Oğuzman'a Armağan), 2002/1, (s. 409-416).
- KURU, Baki: **İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı**, 2. Baskı, Ankara-2018.
- KURU, Baki: **Bankalardaki Mevduatın ve Diğer Alacakların Haczi**, İstanbul-2002.
- KURU, Baki: **İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, Tamamen Yeniden Yazılmış ve Genişletilmiş**, 2. Baskı, Ankara-2013.
- MUŞUL, Timuçin: **İcra ve İflâs Hukuku, C. I**, 5. Baskı, Ankara-2013.
- PEKCANITEZ, Hakan/ ATALAY, Oğuz/ SUNGURTEKİN ÖZKAN, Meral/ ÖZEKES, Muhammet: **İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı**, 4. Bası, İstanbul-2017.
- POROY, Reha/ TEKİNALP, Ünal/ ÇAMOĞLU, Ersin: **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, İstanbul-2005.
- PULAŞLI, Hasan: **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Şirketler Hukuku Şerhi, C.I**, Ankara-2010. (Pulaşlı, C. I)
- PULAŞLI, Hasan: **6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Şirketler Hukuku Şerhi, C.II**, Ankara-2011. (Pulaşlı, C. II)
- PULAŞLI, Hasan: Limited Şirketler Hukukundaki Güncel Gelişmeler ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısındaki Bazı Sorunlar, **BATİDER**, Haziran 2009, C.XXV. (s. 37-54).
- ŞENER, Oruç Hami: **Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku**, Ankara-2017.
- TEKİL, Fahiman: **Adi, Kollektif ve Komandit Şirketler Hukuku**, İstanbul-1996.
- TEKİNALP, Ünal: **40. Yılında TTK**, İstanbul-1997
- TOPUZ, Gökçen: **Hisse Haczi ve Satışı**, Ankara-2009.
- TOPUZ, Gökçen: Limited Şirketin Sermaye Alacağıının Haczi, **Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan**, Ankara-2010, (s.2105–2113). (Topuz, Sermaye

Alacağının Haczi)

ULMER, Peter: **Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch**, B. 5, München-2004.

ULUSOY, Erol: **Gerekçeli Karşılaştırmalı Yeni Türk Ticaret Kanunu**, Ankara-2012.

UYAR, Talih: **Gerekçeli İctihathı İcra İflas Kanunu Şerhi**, C. 5, Ankara-2006. (Uyar, Şerh)

UYAR, Talih: **İcra Hukukunda Haciz**, Manisa-1990. (Uyar, Haciz)

YENİOCAK, Umut: **Anonim Şirket ve Limited Şirket Hisselerinin Haczi**, Ankara-2009.

YILDIRIM, Kamil Mehmet/ DEREN YILDIRIM, Nevhis: **İcra Hukuku**, 4. Baskı, İstanbul-2009.

